

Dobrý pastýř

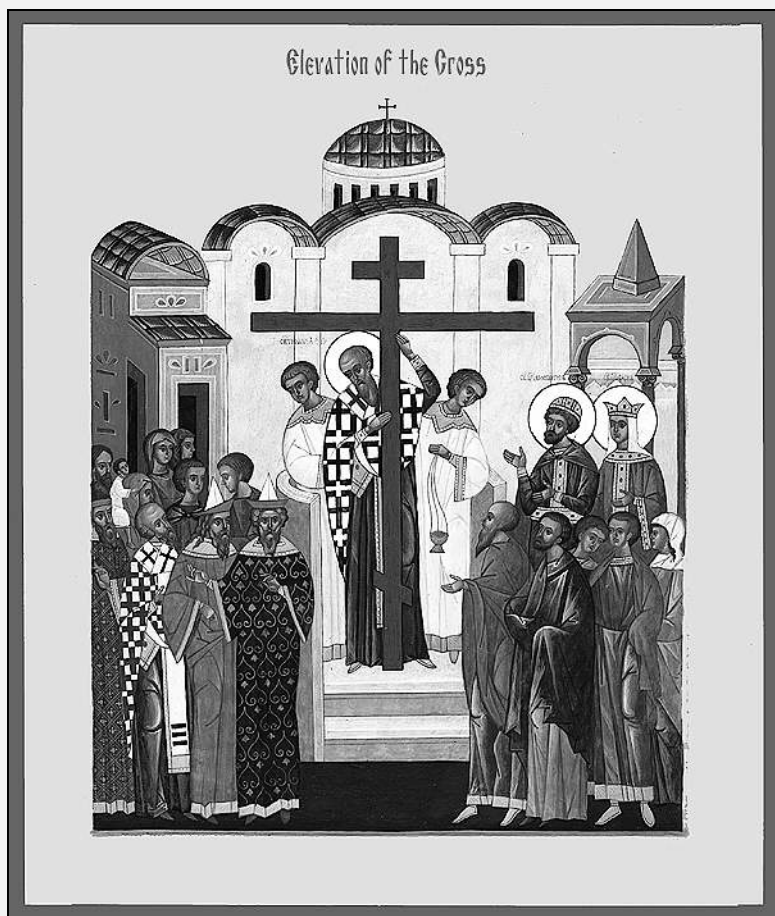
Brněnský pravoslavný věstník

číslo 13

říjen 2006 I.P.

**„Kříži Tvému klaníme se, ó Pane,
a svatě vzkříšení Tvé slavíme.“**

Draží bratři a sestry v Kristu, milí čtenáři!

Slovo úvodem

Dnem 14. září dle občanského kalendáře, na kdy připadá v církevní tradici počátek prvního podzimního měsíce (1. září), vstoupila Pravoslavná církev do nového liturgického roku.

V době, která je pro nás, pravoslavně křesťany, z pohledu naší spásy nejvýznamnější, a sice když měla vejít v platnost „nová smlouva“ mezi Hospodínem a jeho lidem, vepsaná místo desek zákona do srdcí věřících, doba příchodu, kazatelské činnosti a vykupitelské oběti Pána Ježíše Krista, vešel podle svého zvyku náš Spasitel do synagogy. Byl právě den sobotní, první den roku (1. září), a Pán Ježíš četl z knihy proroka Izaiáše: *Duch Hospodiniův jest nade mnou; proto mne pomazal, abych přinesl chudým radostnou zvěst... a zvěstoval milostivé léto Páně.* (viz Luk 4,18-19) Další událostí, jež se stala rovněž 1. září roku 312 po Kristu, bylo vítězství císaře Konstantina Velikého nad jeho spolucísařem Maxentiem, načež byla křesťanům postupně darována plná svoboda vyznávat svou víru. Jako vzpomínku na tyto dvě události začala Kristova Církev (předpokládá se, že od I. všeobecného sněmu) slavit novoletí v tento den (1. září). Později (1700) se po vzoru Ruské pravoslavné církve začalo novoletí slavit až 1. ledna, avšak počátek církevního liturgického roku se dodnes zachoval v pravoslavné tradici vždy od 1. září.

Naše svatá Církev v tento „milostivý den Páně“ prosí ve svých modlitbách *Tvůrce všeho viditelného i neviditelného, aby požehnal věnec léta, daroval zemi plodonosnou sílu a příznivé větry, díla rukou našich k dobrému nasměroval, odpuštění prohřešení nám udělil, daroval pokoj církvím svým, hereze potřel a města naše zachoval bez porušení...*

Je nejen krásným zvykem, ale současně bohumilým skutkem, vzpomínáme-li světlou památku těch, v nichž se zde na zemi proslavil náš Pán. Jejich život se pro nás stal věčným vzorem, jenž je hoden následování. Nejinak tomu bylo i 1. září, kdy jsme kromě jiných oslavili svátek sv. Simeona Sloupníka a jeho zbožné matky Marty, kteří pocházeli z Antiochie a žili v 5. stol. (+459). Život sv. Simeona je obrazem nejen přísného a téměř nadlidského asketického zápasu, ale zejména vzorem neustálého výstupu od pozemského k nebeskému. Aby jeho duše dosáhla k tomu, po němž tolik žíznila, postavil si sv. Simeon k tomu účelu několik sloupů, na kterých strávil téměř celý svůj život (více než 47 let) a na nichž se bez ustání modlil k Bohu a očišťoval svou duši od hříšných vášní, získával pokoru a Boží blahodati. Už jako třináctiletý chlapec prosil Hospodina, aby mu ukázal „cestu spásy“, tu také později nalezl ve formě strastiplného a odříkavého způsobu života na sloupu. Když jej pro jeho pokoru a čistotu duše Bůh obdařil vzácnými duchovními dary, roznesl se jeho věhlas natolik, že za ním přicházeli stovky věřících, dokonce i sami císařové: Theodosios Mladší a Markiános (převlečení za poutníky, aby je lid nepoznal). Sv. Simeon poznal, jak mu zjevil anděl, že nic dobrého a v skutku pravdivého se nezískává bez námahy, tělesné i duchovní. I náš duchovní život by tedy měl být naplněn neustálou a usilovnou prací, námahou a touhou po věcech dokonalých, svatých, po věcech božských...

Aby přinášela naše námaha a úsilí dobré plody, je zapotřebí Boží blahodati, kterou si na počátku církevního roku vyprošují i naše děti a všechna studující mládež. Jen vzpomeňme na poučení sv. Serafima Sarovského, v němž vysvětluje, že smyslem křesťanského života je „získávání Ducha Svatého“ (Boží blahodati).

Kéž by nám všem seslal Hospodin Ducha moudrosti a rozumu a otevřel náš rozum, ústa i srdce k přijetí poučení v dobrých naukách..., abychom spolu s dětmi i my dospěli moudrostí, ctnostným životem a pevností v pravoslavné víře byli našemu Pánu, podobně jako děti nám rodičům, k radosti, Církvi k upevnění a národu ke cti.

V pravé Kristově lásce váš Michal Dvořáček, odpovědný redaktor

Slovo o Kříži... nám, ke spáse jdoucím

K čemu přirovnat výši, do níž se musí povznést lidská mysl, aby pochopila význam a moc Kristova Kříže? V jakou hlubinu musí proniknout lidský duch, aby mezi stovkami a tisíci symboly našel skutečný symbol záchrany lidstva? Jak nás učí svatí Otcové, význam „Kříže“ je třeba pochopit správně a vždy ve spojitosti s vírou. Jak ovšem hovořit o spasitelné moci Kříže dnes, kdy ne každému zní slovo o Kříži příjemně? Pokusme se nalézt na výše položené otázky správnou odpověď a nechme se poučit od těch, kteří měli pevnou víru a osvicenou mysl: od svatých Otců.

„Slovo o Kříži je bláznovstvím těm, kdož jsou na cestě k záhubě, nám, kteří jdeme ke spáse, je mocí Boží.“ (1Kor 1,18) Ač je slovy sv. apoštola Pavla řečeno vše podstatné, přece zaslouží jeho výrok vysvětlení. Je tomu tak proto, jak vysvětluje sv. Jan Damašský, že člověk obdařený Duchem je schopen posoudit všechno, ale přirozený člověk nemůže přijmout věci Božího Duha (srov. 1Kor 2,15 a 14). Bláznovstvím je ovšem Kříž těm, kteří jej nevidí ve světle víry a neuvažují o Boží dobrotě a všemohoucnosti, ale posuzují naopak Boží věci v čistě lidských a přírodních kategoriích, zatímco všechno, co je Boží, přesahuje i přírodu i schopnost slovního vyjádření i myšlení.

Bez víry není možná naše spása (srov. Žid 11,6), vždyť o víru se opírá všechno v našem běžném životě a vůbec nic se bez víry v životě neděje. Jedině vírou tedy můžeme poznat a pochopit moc Kristova Kříže, tolik odlišného a ničím nesrovnatelného s běžnými symboly kříže, které pro nás nemají žádný význam. Neboť pouze „Kristův Kříž“ je pro nás pevnou jistotou našeho spasení, nejpodivuhodnějším zázrakem božského Spasitele Ježíše Krista.

Byl to právě a jedině Kříž našeho Pána a nic jiného, jenž porazil smrt, zahladil praotcův hřích, vyvrátil peklo, daroval nám vzkříšení, obdařil nás silami, abychom se povznesli nad současnost, ba i nad samu smrt, připravil cestu jakožto návrat k pradávnejší blaženosti, otevřel brány Ráje, posadil naši přirozenost po pravici Boží a učinil nás dětmi Božími a dědici...

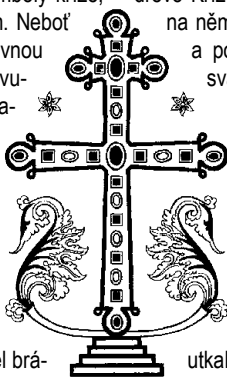
Naše úcta ke Kristovu Kříži je smysluplná,

neboť se skrze křest doslova „oblékáme v Krista“ (srov. Řím 6,3; Gal 3,27), oblékáme se v jeho smrt, ale předně v jeho slavné Vzkříšení, jež následovalo po potupné smrti na Kříži. Čtyři ramena Kříže, mezi sebou vzájemně spjatá a sdružená jeho středem, zobrazují Boží moc, která spojuje a drží současně vysokost i hlubokost, délku i šíři, čili všechno viditelné i neviditelné stvoření.

Znak Kříže nám byl dán na čelo, podobně jako Izraeli obřízka, a tak se skrze toto znamení odlišujeme a rozpoznáváme mezi nevěřícími jako věřící. Je to pečeť, díky které se nám vyhýbá zhoubce (dábel), je pastýřskou holí pro stádo oveček, které stráží na pastvinách, je vrcholem těm, kteří se zdokonalují v dobro, je spasením duše i těla, je ochranou před každým hříchem a zárukou všeho dobrého. Je ratolestí, z níž vykvétá vzkříšení, je stromem života věčného. Toto drahocenné a vpravdě ctihodné dřevo Kříže zaslouhuje tedy veškeré úcty, vždyť na něm přinesl Kristus sebe za nás v obět, a posvětil je k uctívání dotekem svého svatého Těla a Krve.

Svědectví o prokazování úcty ke Kříži našeho Pána se dochovala již v nejstarších apoštolských listech a dílech církevních učitelů. Šestý všeobecný sněm (680-681) tuto úctu a příklady zbožnosti věřících ve svém 73. pravidle již jen konstatoval.

Když se Konstantin Veliký utkal se svým protivníkem Maxentiem – tehdy již bylo pohanství na ústupu a křesťanství se postupně rozšiřovalo -, uviděl tento císař spolu se svým vojskem na nebi nové

Boží znamení – mezi hvězdami zářící Kříž a kolem něj nápis: „Tímto zvítězíš.“ Od té chvíle se účta ke Kříži stávala všeobecnou a byla postupně předmětem uměleckého ztvárnění a plodného literárního zpracování.

Matka císaře Konstantina, zbožná panovnice Helena, toužila snad ještě více než její syn nalézt ctihodný Kříž a vlastnoručně obejmout toto vítězné znamení Boží moci. Duch Svatý vedl císařovnu do Svaté Země, kde v té době byla většina autentických křesťanských památek pod nánosem prachu tří století pohanské nadvlády a protikřesťanského postoje. Místa posledního pozemského strádání našeho Pána byla skryta pod pohanskými obětišti. Mezi židovským lidem se však nacházel jeden stařec, na něž byla císařovna Helena při svém pátrání upozorněna, a ten císařovně po mnohém přesvědčování nakonec přece jen sdělil pravděpodobné místo Golgoty, na jejímž vrcholu spočinuly před několika staletími kříže tři odsouzených... Juda, tak se starce jmenoval, se nemýlil. Kdysi jeden Juda Krista zradil a stal se počátkem jeho utrpení na Kříži, později, téměř po tři sta letech, se jiný Juda zasloužil o zjevení slávy Kristovy.

Po mnoha týdnech pátrání se dělníkům podařilo skutečně objevit tři kříže, později byla na jiném místě nalezena též destička s nápisem „Ježíš Nazaretský, král Židovský“. Počáteční radost z nedocenitelného objevu však vystřídala nejistota, který kříž je vlastně Pánův. Světitel Makários, tehdejší jeruzalémský biskup, nechal proto přinést jednu smrtelně nemocnou ženu, kterou postupně přiložil ke všem třem křížům. Teprve při doteku posledního Kříže nastalo mezi

věřícími vroucí dojetí a nepopsatelná radost - nemocnému tělu se zázračně navrátilo zdraví; pravý Kristův Kříž byl nalezen!

Všichni přítomní ihned vzdali slávu tomuto mocnému nástroji Boží moci. Krátce nato se lid vracel z domu ženy, jež byla zázračně uzdravena, zpět k místu nalezení Kříže, když se tu potkal s jedním smutečným průvodem. Jeruzalémský arcipastýř Makários, naplněný pevnou vírou v Boží pomoc a důvěrou v zázračnou moc ctihodného Kříže, nechal přiložit ke Kříži tělo zesnulého, jež poté ožilo a mrtvý člověk vstal k životu.

Zvěst o mocných zázracích, které byly způsobeny mocí Kristova Kříže, se rychle roznesla a způsobila, že se kolem „místa nalezení“ shromáždil velký dav věřících; každý toužil spatřit tento nevšední objev.

Světitel Makários proto spolu s císařovnou Helenou nechal pozdvihnout dřevo Kříže, které postavili před zraky věřících. Lidé jednohlasně volali: „Pane, smiluj se!“ Tato událost přivedla mnoho Židů a pohanů, mezi jinými i starce Judu, k přijetí křesťanství. Juda byl pokřtěn, přijal jméno Kyriakos a na sklonku života se z Boží milosti stal jeruzalémským biskupem; za vlády císaře Juliána Odpadlíka (361-363) přijal za své vyznavačství mučednickou smrt.

To, co bylo dříve skrze rajské dřevo umrtveno, bylo nyní opět skrze dřevo Kříže oživeno, první dřevo vyhnalo prarodiče lidského pokolení z Ráje, druhým a posledním dřevem Kříže jsme byli všichni přivedeni zpět do Ráje...

Poté, co byl nalezen Kristův Kříž, nechal svatý císař Konstantin Veliký postavit v Jeruzalémě velkolepý chrám na počest Pánova slavného Vzkříšení, jež ve své ohromné stavbě vměstnal jak Golgotu, tak Boží hrob a další posvátná místa. Velkolepý chrám se stavěl téměř deset let a 13. září 335 byl slavnostně posvěcen. Následující den do něj byl vnesen Kristův Kříž a umístěn uprostřed chrámu, kde se mu mohli poklonit všichni věřící. Od tohoto dne se začala slavit památka „Povyšení“ ctihodného a oživujícího Kříže Páně. Svatá Církev tehdy poprvé ústy svých věřící zapěla: „Kříži Tvému klaníme se, Pane, a svatě Tvé Vzkříšení slavíme!“

Ve stejný den vzpomínáme na ještě jednu vzácnou událost, spjatou s povýšením svatého Kříže: jeho opětovné nalezení, resp. znovuzískání z rukou Peršanů, kteří jej v roce 614 při plenění svatých míst unesli, a jež se teprve v roce 628 podařilo získat zpět císaři Herakleiovi. Ctihodný Pánův Kříž byl tehdy, přesně v den svátku „Povýšení“ (14.9.), opět slavnostně vztyčen na Golgotě, blízko Božího hrobu.

Od té doby uplynulo mnoho staletí, ale Kristův Kříž zůstává stále s námi, hluboce ctěn všemi věřícími, pod ochranou Církve, která každým rokem „povyšuje“ svatý Kříž před zraky křesťa-

nů celého světa, aby připomněla vzácnou a vykupitelnou oběť Pána Ježíše Krista.

Žádný kříž by neměl dnes takový význam, jaký právem náleží ctihodnému dřevu Kříže, kdyby nebylo Krista a jeho oběti. Pánův Kříž i nadále objímá svými rameny celý viditelný i neviditelný svět, nadále se stává jedněm „bláznovstvím“, nám však, kteří věříme v jeho spasilnou sílu, se navždy stal znamením Boží moci.

podle učení sv. Jana Damašského a kázání archimandrity Jana Krest'jankina připravil m.d.

Kříž není pouhým symbolem Boží lásky k lidem nebo snad pouhým nástrojem naší spásy. Nikoli. Kříž je především symbolem našeho života, jenž naplňuje celou naši existenci, je symbolem radosti, neboť skrze něj jsme našli nadějnou a optimistickou perspektivu pro náš život, neboť nesčetněkrát se stává, že jako lidé cítíme beznaděj, osamělost a zklamání. My však věříme v sílu kříže, a tak ten, kdo věří, cítí se silný a schopný čelit všem strastem a těžkostem, jež život přináší... (z kázání vladyky Christodula, arcibiskupa athénské a celého Řecka)

Když vidí zlé síly svatý Kříž, se strachem před ním ustupují. Svatý Kříž posvětil celý svět, rozptýlil tmu a navrátil mu světlo. Shromáždil národy od východu k západu a od severu k jihu a spojil je láskou v jednu církev, v jednu víru, v jeden křest. Kříž je nepřemožitelná záštita pravoslavných. Jaká ústa nebo jazyk mohou důstojně velebit nepřemožitelnou zbraň a štít Krista Krále? Kříž byl vztyčen na popravisti a v tom okamžiku dozrál hrozen našeho života. Touto ctihodnou zbraní náš Spasitel Ježíš Kristus roztrhl vše požírající útroby pekla a zacpal ďáblův chřtán. Když jej spatřila strašná smrt, osvobodila všechny, nad kterými vládla od pádu našich prarodičů. Křížem byli ozbrojeni svatí apoštolé, jím porazili všechnu moc nepřitele. Křížem jako zbrojí byli oblečeni Kristovi mučedníci, jím obrátili v nicotu všechny výmysly a opovážlivosti svých mučitelů. Ti, kdo se zřekli světa, jej nosí a s velikým odhodláním se usídlují v horách, staví si příbytky v jeskyních a pozemských propastech. Ach, jak nezměrné je milosrdenství lidumilného Boha! Kolik milosti daroval skrze Kříž lidskému rodu!

Ctihodný Efrém Syrský (Slovo o Čestném a Životodárném Kříži)

„Vřichni, kdo chtěji provádět misii, jsou v Americe vítáni.“

Rozhovor

Otec Alexander Žerajič působil před několika lety v Pravoslavné církevní obci v Brně, tehdy ovšem ještě jako žalmista. Jeho životní pouť ho zavedla až do vzdálených končin USA, kde od letošního roku spravuje ve městě Hibbing srbskou pravoslavnou církevní obec. O tom, jak se mu daří pastorační činnost v daleké cizině, a o mnoha dalších věcech nám vypráví v následujícím rozhovoru.

Mnozí si tě jistě pamatují z Brna, kde jsi pomáhal s chodem farnosti jako žalmista.

Jak dlouho to vlastně bylo a na co z té doby nejraději vzpomínáš?

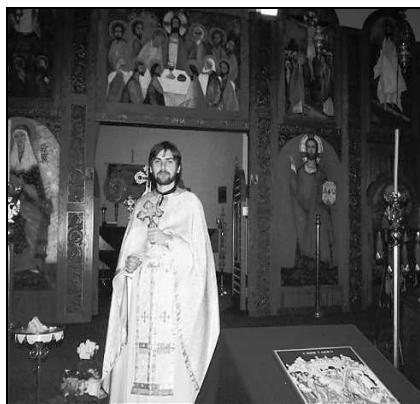
Jak dlouho to bylo, si už nevzpomínám, vím jen, že stichar jsem poprvé oblékl při bohoslužbě na pouti v Mikulčicích. Možná, že si na to vzpomeneš i ty, byl jsi u toho. Tehdy ovšem nebylo ve farnosti tak rušno jako dnes, v oltáři přisluhovali jen dva pomocníci. Také večerní bohoslužby doprovázel zpěvem jen o. Marek Malík s několika zpěváky ze Zakarpatí. A já, protože jsem měl o hodně víc volného času než ostatní, jsem pomáhal se vším, co bylo potřeba. Tedy především s úklidem, s péčí o květinové záhony, malováním chrámu a občas také jako řidič. Na žalmistu jsem byl postrížen v roce 2001. V tomto období také přišlo Bohu díky více mladých lidí.

Mezitím jsi už studoval na Detašovaném pracovišti v Olomouci Pravoslavnou bohosloveckou fakultu v Prešově. Po jejím dokončení jsi se brzy vrátil do Srbska. Jaké to bylo, vrátit se po takové době domů?

Do Srbska, tedy ne domů, to by muselo být do Bosny, jsem se rozhodl odjet už dávno před dokončením školy, a to z jednoho prostého důvodu – v České republice jsem byl stále cizincem. Jsem ale vděčný za to, že mně a mým rodičům bylo umožněno strávit zde několik let v bezpečí, daleko od toho našeho balkánského blázince. I když to také nebylo nijak jednoduché.

Jak vlastně probíhal tvůj každodenní život v tak těžce zkoušené zemi, jako je Srbsko?

V Srbsku na mě nikdo nečekal, prostě jsem se odevzdal do Boží vůle a hledal nějaké uplatnění v oboru. Nebylo to však snadné. I když jsem měl propouštěcí listy od vládky Simeona, byl jsem stále klerikem Pravoslavné církve v Českých zemích a na Slovensku. Žádný biskup mě tak nechtěl přijmout do své eparchie. Na uznání mého diplomu na bohoslovecké fakultě v Bělehradu jsem musel čekat půl roku. Mezitím jsem se setkal s mnoha biskupy, mezi nimi také s mým nynějším biskupem, metropolitou střední a západní Ameriky Christoforem, ale bezúspěšně. Měl jsem také to štěstí setkat se se srbským patriarchou Pavlem. U patriarchy mi sice nabídli práci učitele věrouky, ale až poté, co předložím nostrifikovaný diplom. To jsem v té chvíli nemohl. A tak díky starým přátelům, kteří mi pomohli, už když jsem do Srbska přijel poprvé

jako uprchlík z Bosny v roce 1994, a také díky mé ženě a její rodině jsem to všechno přečkal. Usadili jsme se v jednom malém městě nedaleko Bělehradu a žili jsme po nějakou dobu z jednoho platu. Pak jsem začátkem nového školního roku začal vyučovat náboženství na gymnáziu v Bělehradě. Dařilo se nám tehdy docela dobře, když už jsme oba měli zaměstnání, což v Srbsku není tak obvyklé.

Strávil jsi tedy v Srbsku dost dlouhou dobu na to, abys tuto zemi poznal blíže. Která místa by podle tebe neměl poutník z České republiky zapomenout navštívit?

Spolu se ženou jsme navštěvovali různá svatá místa, ale nejraději vzpomínám na monastýr Studenica, a zvláště na jeho skit. Je to překrásné místo. Tam jsme také před naším odletem do USA přistoupili u zpovědníka monastýru ke svaté zpovědi. Studenica je místem, kde je cítit silná duchovní atmosféra. V poslední době je zde i dost mladých poslušníků, ale není nouze ani o starší zkušené mnichy. Také bych chtěl všem vřele doporučit Letní duchovní akademii, která se zde v červenci každoročně pořádá. Jedná se vlastně o setkání mladých lidí z celého světa. Hlavním bodem programu je výuka sborového zpěvu pod vedením dirigenta Genadije Dmitrjaka z kremelského sboru v Moskvě.

Jak to, že jsi se nakonec rozhodl odcestovat opět do zahraničí, respektive do Spojených států amerických?

Přišla mi nabídka z USA. Metropolita střední a západní Ameriky Christofor si na mě vzpomněl. Chtěl, abych se stal knězem a ujal se jedné malé opuštěné farnosti. Neuvažoval jsem o tom, že se stanu tak záhy knězem, ale když přišla tato nabídka, považoval jsem to za Boží vůli. Moje žena Jasmína byla tehdy už v pátém měsíci těhotenství a do cestování na tak velkou vzdálenost se nám zrovna dvakrát nechtělo. Potřebné dokumenty jsme ale vyřídili překvapivě rychle, a tak jsme byli v USA před Novým rokem. Na diákona jsem byl rukopoložen 2.1. 2006 a 6.1. 2006 vysvěcen na kněze. V půli ledna jsme již byli ve farnosti.

Mohl bys nám trochu přiblížit tvoje nynější působení?

Město, kde se farnost nachází, se jmenuje Hibbing a je v severní části státu Minnesota. Dříve to bylo významné středisko těžkého průmyslu. Bylo osídlené většími přistěhovalci z Evropy, ale dnes jsou to už jejich vnuci a pravnucci. Farnost je součástí eparchie střední a západní Ameriky Srbské pravoslavné církve v Americe. Náš chrám je zasvěcen sv. archandělu Michaelovi. K němu patří i další budovy, společenské centrum, což je vlastně bývalý chrám, kanceláře, velká kuchyně a místnosti pro nedělní školu, která v současnosti ještě nefunguje. Celý komplex byl zbudován v roce 1961, nový chrám byl postaven v roce 1971. Naši farníci jsou většími potomci Srbů, ale dnes jsou to už ryzí Američané. Některé nám zažitě věci je tedy občas dost složité vysvětlit. Jako například postní pravidla, způsob přistupování ke svatému Přijímání, rozdíl mezi pohřbem a kremací atd. Chrám je velmi prostorný, ale jeho vnitřní vybavení je poměrně chudé, ostatky svatých nebo vzácné ikony byste zde těžko hledali. Ve farnosti jsem jako duchovní sám, není zde diákon ani další pomocníci. Nejvíce mi pomáhá moje žena Jasmína, která je povoláním katechetka. Bohoslužby probíhají v angličtině, i když také občas zařazují církevní slovanštinu. Bohužel pro většinu farníků je tento jazyk cizí. Někteří si dokonce myslí, že se jedná o srbštinu.

Máš za sebou již první Paschu, svátek všech svátků. Jak probíhala její oslava ve tvém chrámu v Hibbingu?

Na první pohled se příliš nelišila od běžné nedělní liturgie. Mimo nedělní svatou

liturgii zde není ve zvyku sloužit další bohoslužby. Prozatím jsem zavedl sobotní ve-
černí a uvidíme, jak se nám bude dařit.

Z tvých odpovědí vyplývá, že nejsi v lehké situaci. Máš nějaké plány do budoucna, jak obohatit bohoslužebný, potažmo společenský život farnosti?

V Americe je vyhrazeno Bohu jen nedělní dopoledne, bohoslužby ve všední dny nemají zatím úspěch. Po svaté liturgii se schází skupinka věřících ve společenských prostorách. Uvidíme, co z toho vznikne. Mám také v plánu uspořádat poutní cesty po Americe, ale i mimo ni. Pokud ovšem budou mít lidé zájem.

V USA působí hned několik jurisdikcí pravoslavných církví a také další náboženské skupiny. Jaká je zde podle tebe úroveň náboženského a duchovního života, především samozřejmě pravoslavného?

Náboženský život v této zemi je hodně pestrý, doslova na každém kroku narazíte na nějakou církev nebo sektu. To jej hodně ovlivňuje. Naše farnost vypadá tak, jak vypadá, ale existují zde samozřejmě i úspěšnější farnosti. Nejlépe organizovaní jsou zde podle mě Řekové a také ruské a syrské farnosti. Některé církve, a to i pravoslavné farnosti, se však někdy podobají spíše podnikatelským firmám. Církve v USA nejsou totiž financovány ze státní pokladny, finanční zdroje si musí obstarat každý sám. Pro některé z nich se to stalo bohužel hlavním posláním. Za takové situace je velmi složité budovat duchovnost a nalézt někde duchovní atmosféru. Velká města jsou pak světy samy pro sebe. Většinou se v nich nachází hned několik pravoslavných chrámů různých jurisdikcí. Co se týče bezprostředního okolí mého působiště, nenachází se zde nic významného pro pravoslavné křesťany. Ale co je to v Americe blízké okolí! Ve vzdálenosti sedmi až osmi hodin jízdy je už několik pravoslavných monastýrů, většinou řeckých, ale také náš monastýr sv. Sávy v Liberville ve státě Illinois.

A závěrem, co bys vzkázal našim čtenářům?

Všichni, kdo chtějí provádět misii, jsou v Americe vítáni. Bůh ať je se všemi vámi, ať žehná vám i vašim dětem. Pozdravuje vás náš syn Petar, Jasmína a hříšný jerej Alexander.

Děkuji za rozhovor.

otázky kladl Jan Zbyněk Zavřel

Několik životopisných údajů o otci Alexandru Žerajičovi:

Jer. Mgr. Alexander Žerajič se narodil 21. 12. 1971 v Ženici v Bosně a Hercegovině. V roce 1994 odchází před válkou do Srbska a odtud v roce 1995 do České republiky. V roce 2001 je v Pravoslavné církevní obci v Brně postřižen na žalmistu. Studuje dálkově na Detašovaném pracovišti v Olomouci Pravoslavnou bohosloveckou fakultu v Prešově. Studium zakončuje v roce 2004 státní magisterskou zkouškou. Ve stejném roce odchází do Srbska, kde se v roce 2005 žení. Na sklonku roku 2005 je povolán do USA. Zde je 2.1. 2006 rukopoložen na diákona a 6.1. 2006 metropolitou střední a západní Ameriky Srbské pravoslavné církve v Americe Christoforem vysvěcen na kněze. Následně se ujímá pravoslavné farnosti při chrámu sv. archanděla Michaela ve městě Hibbing. 19. 6. 2006 se manželům Žerajičovým narodil syn Petar.

Oficiální adresa církevní obce: St. Archangel Michael Serbian Orthodox Church, 701 E. 40th St. Hibbing, MN 55746, USA, <http://stmichael-soc.org/>

A odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme viníkům našim

(výklad sedmého verše Modlitby Páně sv. Nikolaje Velimiroviče)

Obvykle se člověk dopustí hříchu, přestoupí Tvůj svatý zákon, a teprve poté si jej uvědomí, Otče náš. Ty neodpouštíš všechny naše hříchy, jestliže my neodpouštíme těm, kteří se proti nám provinili. Stvořil jsi celý vesmír a všemu jsi určil svou míru a řád. Jak může být v tomto světě udržena tato rovnováha, když zde na jedné straně platí jeden postoj, který zachováváš Ty vůči nám lidem, a na druhé straně jiný postoj, který zaujímáme my k našim bližním? Jestliže Ty nám daruješ chléb, zatímco my vrháme kameny na svého bližního, jestliže Ty nám odpouštíš naše provinění, a my necháváme zabíjet své bratry kvůli jejich hříchům, jak by pak mohl být ve všem zachován řád a rovnováha, spravedlivý Otče náš?

Jsmo si vědomi toho, že Ty odpouštíš více, než jsme schopni odpouštět svým bližním my. Znečišťujeme zemi dnem i nocí svými těžkými zločiny, zatímco Ty nás vítáš každé ráno neusínajícím okem svého Slunce a každou noc nám prokazuješ svou milost a odpuštění skrze hvězdy, ohnivě strážce bran Tvého Království, nebeský Králi, Otče náš!

Dopouštíš, abychom každý den cítili své zahanbení, Mnohomilostivý Pane! Tam, kde by nás mělo očekávat mučení, posíláš nám místo toho svou velkou milost. Tam, kde očekáváme hřmot hromů, sesíláš nám poklidný večer. Když očekáváme zatmění, Ty nás naplňuješ slunečním světlem. Přehlížíš všechna naše provinění a hříchy a vždy nám ukazuješ svou vznešenost, svou mírnou shovívavost.

Běda tomu nerozumnému člověku, který by si myslel, že Tě může urazit nějakým rouhavým slovem. Takový člověk je podoben dítěti, které ve svém hněvu hází hrsti písku do moře, protože chce, aby se vylilo z břehů. Jediné, co tím způsobí, je, že moře odpoví několika malými vodními kruhy na hladině, aby dalo dítěti najevo, jak je jeho vztekle chování bezmocné před nezměrnou mocí oceánu.

Naše lidské hříchy jsou společné. Všichni jsou odpovědní za hříchy ostatních. Proto na zemi neexistují lidé, kteří by byli zcela spravedliví, bezhříšní. Všichni spravedliví musí mít alespoň nějakou zodpovědnost za viny těch, kteří hřeší. Není možné, aby byl někdo naprosto dokonalý, zcela spravedlivý, který by na svých bedrech nenesl jako břemeno alespoň jednoho hříšníka. Pomoz mi ale pochopit, Pane, jak je možné, že čím větší náklad cizích hříchů nese na svých bedrech spravedlivý člověk, tím spravedlivějším se stává.

Nebeský náš Otče, Ty, který od časného rána až do pozdního večera sesíláš svým dětem chléb náš vezdejší a přijímáš místo toho jako závdavek jejich hříchy, ulehčí prosm břemeno, jež nesou spravedliví, a osvěť zatemněné mysli lidí hříšných.

Země se naplnila hříchy, ale rovněž modlitbou. Naplnila se modlitbami spravedlivých a beznadějí hříšných. Cožpak právě beznadějí nezačíná modlitba?

Ty budeš vítězem. Tvé Království bude založeno na modlitbách spravedlivých. Tvá vůle se stane zákonem pro všechny lidi, podobně jako je již nyní zákonem pro anděly.

Je tedy vůbec možné, aby náš Otec váhal odpustit hříchy smrtelníkům a udělit jim tak zároveň příklad odpuštění a milosti?

Ctihodný Justýn Nový Čelijský

Životy svatých

Ctihodný a bohonosný otec Justýn Nový Čelijský, pravoslavný duchovní a teolog velikosti a rozmachu svatých církevních Otců, se narodil v srbském městě Vranje 25. března podle juliánského kalendáře, roku 1894, tedy v den svátku Zvěstování Přesvaté Bohorodice. Podle tohoto svátku, který se v církevní slovanštině nazývá *Blagovešćenie*, dostal ve svatém křtu jméno *Blagoje*. Jeho rodiče se jmenovali Spiridon a Anastasia Popović. V jejich rodině bylo sedm pokolení kněží. Mladý Blagoje tak prošel školou domácí křesťanské výchovy a pravoslavné zbožnosti. S rodiči často chodil na bohoslužby do Pčinského monastýru, kde se nacházejí ostatky velkého světce sv. Prochora Pčinského. Blagoje se jednou stal očitedým svědkem zázračného uzdravení, když tento světce pomohl jeho matce od těžké nemoci.

Dalším pramenem vnitřního duchovního vzdělávání a zbožnosti mladého Blagoje Popoviče bylo až do konce jeho pozemského života Kristovo evangelium, neustálá četba knih i asketický způsob života.

Základní školu zakončil Blagoje ve svém rodném městě Vranje. Po ní se přihlásil na devítiletý Bohoslovecký seminář svatého Sávy v Bělehradě (1905 – 1914). Učiteli mu tam byli významní profesoři: Nikolaj Velimirovič, Atanasije Popović, Veselin Čajkanovič, Borislav Lorenc, Stevan Mokranjac. Velký vliv měl na jeho duchovní vývoj a vzdělání především svatý vladyka Nikolaj Velimirovič (jeho životopis viz *Dobry Pastyř* č. 7). Ten si všiml jeho lásky k bohosloví a nezpochybnitého literárního nadání, které dokázal ocenit.

Po završení studia bohosloví v červnu roku 1914 si Blagoje přál přijmout mnišský postřih, ale jeho rodiče s tím nesouhlasili a napsali dopis bělehradskému metropolitovi Dimitriji (Pavlovičovi) a také biskupovi nišskému, ve kterém

je prosili, aby jejich syna nepostřihovali.

lnhed po začátku 1. světové války byl Blagoje Popović povolán do armády. Jako bohoslovec byl přidělen k nemocniční četě při vojenské nemocnici *Čele kula* v Niši. Ke konci roku 1914 prodělal skvrnitý tifus, potom byl na krátké návštěvě u rodičů. 8. ledna roku 1915 opět odešel jako zdravotník do Niše, kde působil až do ústupu srbské armády přes Kosovo do Albánie. Válečné hrůzy, bída a utrpení srbských vojáků (vzpomínky na jejich mučení) a rovněž touha po postřihu posílily jeho dávné rozhodnutí, aby přijal mnišský slib.

V předvečer svátku svatého Basila Velikého roku 1916 v pravoslavném chrámu ve městě Skadar (dnešní Albánie, dříve knížectví Černá Hora) postřihl archimandrita Veniamin (Taušanovič), budoucí vladyka braničevský, mladého bohoslovce Blagoje Popoviče společně s Milanem Djordjevičem, pozdějším biskupem dalmátským Irinejem. Mladý mnich přijal jméno svatého Justýna, mučedníka a filosofa (2. stol. po Kristu), velkého apogety v historii křesťanské patristiky a významného filosofa křesťanství.

Na návrh metropolitě Dimitrije, pozdějšího srbského patriarchy (1920 – 1930), poslala srbská vláda v lednu roku 1916 skupinu mladých talentovaných bohoslovců, mezi nimi i mnicha Justýna, na Petrohradskou duchovní akademii. Justýn Popović zůstal v Rusku až do června 1916, poté kvůli nadcházející bolševické revoluci a bouřlivých událostech, které měly následovat, odjel do Anglie. Tam se jej ujal tehdy ještě jeromonach Nikolaj (Velimirovič) a dal jej zapsat na jednu z fakult Oxfordské univerzity. Do roku 1919 prošel otec Justýn řádné studium teologie, ale diplom nezískal, neboť jeho doktorská práce *„Filosofie a náboženství F. M.*

Dostojevského“ nebyla přijata. V závěrečné kapitole své disertace mladý doktorand vystavil ostré kritice západoevropský humanismus a antropocentrismus (názor, podle něhož je člověk středem a konečným cílem světa). Především ten, který je obsažen v římském katolicismu a protestantismu. Pro anglické profesory bylo těžké takovouto kritiku přijmout, proto od něj vyžadovali, aby svůj postoj ve své disertaci zmínil a změnil. Na žádost profesorů Justýn Popović nepřistoupil, a tak se počátkem léta 1919 vrátil do Srbska bez oxfordského diplomu.

V témže roce jej svatý archierejský synod Srbské pravoslavné církve poslal na athénskou teologickou fakultu, kde zůstal do května 1921. Tam znovu udělal všechny zkoušky, a získal tak doktorát z pravoslavné teologie na téma „*Svatý Makários Egyptský*“. Mezitím byl v květnu 1920 rukopoložen na jerodiákona.

Po návratu domů byl jmenován suplentem Teologické fakulty Svatého Sávy, tehdy přemístěné z Bělehradu do Sremských Karlovců. Tam od října roku 1921 vyučoval nejprve Svaté písmo Nového zákona, poté i dogmatiku a patrologii. Zcela se oddal misionářské a učitelské práci, šířil metodologii svatých církevních Otců, osvětu a kulturu podle vzoru sv. Sávy. Vnesl mnoho nového a podnětného do výchovně vzdělávacího života fakulty, a vytvořil tak alternativu ke zkosnatělé scholasticko-protestantské racionalistické metodice.

Roku 1922, v den svátku Stěti svatého Jana Křtitele, rukopoložil patriarcha Dimitrije v Sremských Karlovcích jerodiákona Justýna na jeromonacha.

V roce 1926 získal otec Justýn doktorát na Athénské teologické fakultě za svou disertaci „*Učení svatého Makária Egyptského o tajemství lidské osobnosti a tajemství jejího poznání*“. V březnu roku 1927 úspěšně složil profesuru na Karlovacké teologické fakultě na téma „*Gnoseologie svatého Izáka Syrského*“.

V prosinci roku 1930 byl z rozhodnutí svatého synodu vyslán do Československa, kde pomáhal v misionářské práci při návratu uniátů na Zakarpatské Rusi a na Slovensku a římských katolíků v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, kteří se masově vraceli k víře svých otců,

svatému pravoslaví. Před otcem Justýnem už misijně působil v Československu světitel a nový mučedník vладыka Dositej (viz DP č. 2), na misionářské práci se taktéž podílel biskup bitolský Josif (Cvijović) a mnozí další. Kromě organizování církevního života v Mukačevské eparchii se otec Justýn zúčastňoval i církevního života ve vytvářející se pravoslavné církvi v eparchii sv. vладыky Gorazda II. (viz DP č. 9). Byl přítomen i při slavnostním vysvěcení chrámu svatého Václava v Brně. Pro svoji misionářskou práci byl otec Justýn navržen dokonce na biskupa Mukačevské eparchie, to ale z pokory a skromnosti odmítl.

Po svém návratu byl jmenován profesorem na duchovním semináři v Bitolu, kde v průběhu let 1932 – 1935 napsal a publikoval dva díly své znamenité *DOGMATIKY*. Ta později přispěla k tomu, že byl vybrán na katedru dogmatiky Teologické fakulty Bělehradské univerzity.

V smutném předválečném čase, především v době boje proti přijetí konkordátu, byl odhodlaným obráncem svaté Pravoslavné církve a strážcem duchovní svobody svého pravoslavného národa.

(Hierarchové Srbské církve, podporovani národem, od roku 1935 rozhodně odmítali snahu vlády podepsat s Vatikánem konkordát a protestovali proti ní. V letech 1935 – 1937 se vláda snažila o ratifikaci smlouvy s Vatikánem, která byla podepsána 25. srpna roku 1935 a stavěla fakticky Srbskou pravoslavnou církev do administrativní závislosti na Římu. V červnu 1937 hlasoval parlament většinou hlasů pro konkordát. Díky nesouhlasu srbského národa a vyznavačskému boji Jeho svatosti patriarchy Varnavy a s ním i Srbské církve byla vláda přinucena k tomu, aby další snahy o podporu konkordátu byly odmítnuty. *Konkordát – dohoda mezi vládou státu a papežem jako hlavou římskokatolické církve o úpravě postavení církve na území státu a vzájemných vztazích*).

Před samotnou 2. světovou válkou měl ctihodný otec Justýn vidění ukřižovaného Krista, což bylo dozajista předzvěstí blížícího se utrpení, které měl podstoupit jak jeho národ, tak církve. K tomu došlo během německá okupace v letech 1941 – 1945, kdy zároveň nastala

i strašná genocida pravoslavných Srbů ze strany Chorvatů v tzv. Nezávislém státě Chorvatsko a ze strany Albánců v Kosovu a Metochii v průběhu 2. světové války.

Vojenskou okupaci prožil otec Justýn převážně v monastýrech a částečně také v Bělehradě. Co nejvíce se přitom snažil pomáhat strádající Srbské církvi. Zúčastnil se sestavování známého Memoranda Srbské církve o strádání srbského národa v Nezávislém státě Chorvatsko, nechvalně známém svojí genocidou Srbů. Přestože byla během války znemožněna činnost univerzity, konal i nadále přednášky, kterých si velmi cenil světitel Nikolaj (Velimirovič).

Po skončení 2. světové války a po nastolení komunistického režimu byl otec Justýn (spolu s dalšími 200 srbskými profesory) propuštěn z Bělehradské univerzity a poté i vězněn. V roce 1946 byl v domácím vězení v monastýru Sukovo pod Pirotem. Odtud byl znovu přeložen do Bělehradského vězení spolu se svým duchovním synem jeromonachem Vasilijem (budoucí biskup banjalucký a žičský). V listopadu roku 1946 byli oba propuštěni z vězení na žádost patriarchy Gavriila, který se vrátil z koncentračního tábora Dachau.

Po návratu z vězení se otec Justýn, bez možnosti učit na univerzitě, bez jakékoliv finanční podpory a občanských práv, usídlil v ústraní maličkého ženského monastýru svatých archandělů nazývaného Čelije, kousek od Valjeva. I přesto, že byl i nadále pronásledován ze strany komunistického režimu, nepřerušil svoji spisovatelskou činnost. Zcela oprávněně je nazýván *Novým Justýnem Filosofem*. V tomto monastýru se zjevil jako nový učitel církve a prosvětitel. Přijíždělo za ním mnoho lidí. Skrze jeho modlitbu Bůh uzdravil mnoho nemocných, jak od nemocí tělesných, tak i duševních. Horlivě plnil církevní, monastýrská a mnišská pravidla. Když to bylo možné, sloužil každý den svatou liturgií. Při modlitbě měl dar slz, o kterých se můžeme dočíst ve starých patericích. Během svého přebývání v Čelije napsal velké množství teologických knih a statí i modliteb a akathistů k různým svatým a mnoho překladů bohoslužebných textů do srbstiny. Velkolepý je

**Sladkost pravoslavi,
nektar velemoudrosti,
vyléval jsi jako bohatství do srdcí
věrných, otče ctihodný;
svým životem a učením jsi ukázal,
že jsi živou knihou Ducha,
Justýne v Bohu moudrý, pros Slovo
– Krista Boha,
aby oslovil ty, kteří tě uctívají.**

Tropar hl. 8

**Svůj boholidský život jsi učinil
ctnostným,
Mírou všeho byl pro tebe Syn Boží,
Skrze něho jsi dosáhl
výšin boshoslovi,
Nyní se z něho na věčnosti těšíš.
Daruj skrze své svaté modlitby
blahodat' těm,
kteří tě s vírou vzývají:
Raduj se, bohonosný otče!**

Kondak hl. 8

i jeho soupis Životů svatých. Z jeho díla, které čítá kolem 40 dílů knih, bylo vydáno třicet v srbstině, čtyři v řečtině, sedm ve francouzštině a jedna v angličtině. Z mnoha jeho duchovních dětí se stali kněží, někteří přijali mnišský postřih, mnozí se stali biskupy.

Otec Justýn zesnul v pokoji roku 1979 na svátek Zvěstování Přesvaté Bohorodice ve svých 85 letech. Zemřel po svaté liturgii a svátém Přijímání. Sedm dní před smrtí měl srdeční příhodu, do konce svých dní si však zachoval bystrý úsudek a neustále se modlil. Jeho pohřbu se zúčastnilo velké množství lidí. Přijeli svatohorští mniši i pravoslavní věřící z různých národů – Řekové, Rusové, Francouzi a mnoho dalších. Mnozí z nich ctíli otce Justýna už za jeho života jako svatého.

Ctihodný otče Justýne, pros za nás Boha!

*podle Životů srbských svatých připravil
o. diákon Marek Malík*

Přesně 1. (14.) září vstoupila Pravoslavná církev do nového církevního roku, 7515. od stvoření světa. Každoročně oslavují příchod nového roku na podzim i Židé. Také oni vztahují svůj letopočet ke stvoření světa. A i když se ve způsobu výpočtu (z důvodů jiného postupu i odlišného jazyka výchozího textu: hebrejštiny x řečtina) liší – Židé letos vstupují do roku 5767 – můžeme i zde vidět přímou návaznost na oslavu novoletí udělené na Sinaji Mojžíšovi.

Svět Starého zákona

Začátek církevního roku (indiktu)

Biblické pohledy a paralely v judaismu

Pravoslavná církev začíná svůj cyklus ročních bohoslužeb, vázaných na konkrétní datum (nepřechodné svátky), podle rozhodnutí I. všeobecného sněmu každoročně 1. září. Tím zohledňuje nejen přirozený běh přírody, která, po vydání svých plodů a sklizni, začíná svůj další cyklus, ale také starozákonní tradici, zaznamenanou v Bibli: *Mluv k Izraelcům: Prvního dne sedmého měsíce budete mít slavnost odpočívání s pamětným vytrubováním a bohoslužebným shromážděním* (Lev 23, 24) a dále: *Sedmého měsíce, prvního dne toho měsíce, budete mít bohoslužebné shromáždění. Nebudete vykonávat žádnou všední práci. Bude to pro vás den troubení* (Num 29,1).

V soudobém judaismu se tento svátek nazývá *Roš ha-Šana*, doslova *Hlava roku*. Slaví se prvního (a kvůli problémům za starých dob s přesným určováním času i druhého) dne měsíce Tišri, který je sedmým měsícem (od měsíce *nissanu*, kdy se slaví svátek *Pesach*).

Podle biblického ustanovení je hlavním znakem tohoto svátku troubení na *šofar*, beraní roh. Podle tradice jde o připomínku znemožnění obětování Izáka. Na místo Abrahamova syna byl obětován beran. Troubení na jeho roh má nyní připomínat tuto zástupnou obět, záchranu člověka Bohem.

Podle rabínských výkladů je svátek **Roš ha-Šana** také připomínkou dne, kdy byl stvořen první člověk – Adam, který padl a byl Bohem souzen. Proto je tento svátek, vedle názvů jako *Zichron tru'a* (*Upamatování troubením*) a *Jom tru'a* (*Den troubení*), nazýván i *Jom ha-din* (*Den soudu*). Podle představ Židů v tento den usedá Hospodin na trůn, aby soudil. Jsou otevírány knihy – Kniha života, do které jsou zapisováni „zcela spravedliví“, zatímco „zcela zlí“ jsou zapsáni do Knihy smrti. Osud ostatních zůstává otevřený po následujících deset dní pokání, až do Dne smíření (*Jom Kippur*), kdy je rozhodnuto i o jejich osudu na nadcházející rok a knihy jsou zapečetěny. Z těchto představ vychází i tradiční židovské pozdravy a přání k Novému roku (*Ať jsme zapsáni a zapečetěni k dobrému roku...*).

S oslavou *Roš ha-Šana* jsou spojeny, stejně jako například s *Pesachem*, a dokonce i s většinou ostatních židovských svátků, i symbolické pokrmy. Tradiční *chaly*, pečivo, které má o *šabatech* připomínat dvojitou dávku *many*, kterou Hospodin sytil Židy při putování na poušti, a které mají po zbytek roku tvar naší vánočky, se v tento svátek pečou ve tvaru věnce, protože kruh symbolizuje cyklické plynutí roku. Jako se po celý rok toto pečivo solí, tak na *Roš ha-Šana* se sůl nahrazuje medem, jehož sladkostí je vyprošován sladký požehnaný rok. Hebrejský výraz pro

med (*d'vař*) má číselnou hodnotu 306, stejnou jako výraz *av ha-rachamím* – Otec milosrdenství. Jako první se jí jablko namočené v medu, přičemž se pronáší následující požehnáni: *Buď pochválen Hospodine, Bože náš a králi světa, jenž jsi stvořil ovoce stromu. Kéž je tvou vůlí, Hospodine Bože náš a Bože našich otců, abys nám znovu dal rok dobrý a sladký jako med.*

Další pokrmy symbolizují a vyprošují rozmnožení Božího milosrdenství, které se projevuje přízni a spásou. Velkou roli zde hrají slovní hříčky mezi slovy požehnáni a názvy jídla, ať již v hebrejštině nebo i v jidiš. Zde mají své místo mrkev, pórek, datle, granátová jablka, ryby a skopové hlavy (ty opět upomínají na obětování Izáka).

Také my, křesťané, vstupujeme každý podzim do nového roku, jehož počítání je těsně svázáno s připomínkou stvoření světa, stejně jako naše víra, vyjádřená v nicejsko-cařihradském symbolu, který začíná slovy: *Věřím v jednoho Boha, Stvořitele nebe i země.*

Podle biblické chápání (na které navazuje svým časem tradice židovská i pravoslavná) začíná den večerem, a stejně tak i rok podzimem, večerem roku, před nocí zimy. I to je obrazem dějin spásy světa, které se podobně odrážejí i v denním cyklu pravoslavných bohoslužeb. Večer (a podzim) symbolizuje svět Starého Zákona, před příchodem Ježíše Krista, jeho Spasitele. Ranní rozednění, při němž se konají ranní bohoslužby, označují světlo, milost a spásu, kterou Kristův příchod (Narození, Utrpení a Zmrtvýchvstání) světu přineslo.

Při každé svaté liturgii (i při jiných bohoslužbách) vyznáváme svoji víru v Boha jako Stvořitele světa. Tím mu vzdáváme díky za všechno stvoření i za náš vlastní život. Možná je proto trochu škoda, že význam vlastního svátku počátku Nového roku je trochu skryt a upozaděn.

Na příkladech jak ze Starého Zákona, tak ze židovské tradice vidíme, že je s tímto dnem spojeno hned několik událostí, důležitých i pro náš duchovní život. Především to, že Bůh je Tvůrcem a Pánem všeho, on svět stvořil a on ho svou milostí udržuje – dává nám nové a nové roky, příležitost k pokání a návratu k němu. To je naznačeno i vzpomínkou na obětování Abrahamova syna Izáka, jehož oběť byla symbolicky nahrazena beránkem, zachyceným za rohy ve křoví a poté neopakovatelně uskutečněna v Kristově oběti na Kříži. Věříme také, že na konci věku Bůh zasadne ke svému soudu a osudy nás všech budou zpečetěny.

Za dobré zodpovídání se na hrozném soudu Kristově prosme!

připravil Vladimír Štěpánek

Svatí otcové říkají, že když přišel k bráně Nebeského Království evangelní lotr, který visel po Kristově pravici, chtěl ho archanděl svým plamenným mečem odehnat. On mu ale ukázal Kříž a archanděl v tom okamžení poodstoupil a nechal jej projít. Křížem rozumějme nikoli dřevěný Kříž, ale ten, o kterém píše a kterým se chlubí svatý apoštol Pavel: „...já zajisté nosím jizvy Pána Ježíše na těle mém.“ (Gal 6, 17)

Ctihodný Anatolij Optinský

Osobnost ctihodného Maxima Řeka

Historie a fakta

Ctihodný Maxim Řek přispěl svým životem a dílem do ruské kultury především jako teolog, filosof a překladatel. Je jedním z prvních ruských spisovatelů, jejichž tvorba je prezentována autorizovanými texty. Ač byl jiné národnosti, splynul s ruským prostředím a přičinil se o jeho kulturní vzestup. Jeho bohulibá práce však byla krutě odměněna. Ruská pravoslavná církev tuto křivdu spáchanou na ctihodném Maximovi částečně odčinila, když jej v roce 1988 kanonizovala a proslavila jeho památku po celém světě. Svátek ctihodného Maxima Řeka připadá na 21. leden. Letos si připomínáme 10. výročí nalezení jeho svatých ostatků v areálu Trojicko-Sergijevské lavry a současně 450. výročí jeho zesnutí. Osobnost ctihodného Maxima se tak právem dostává opět do centra pozornosti. Důkazem toho jsou i nedávné studie ruských historiků, kteří zkoumali nepříliš známé paralely života tohoto světce z historicko-vědeckého pohledu a osvětlili např. i údobí jeho života, které strávil na Západě...

Ctihodný Maxim Řek (okolo 1470, + 21. 1. 1556) byl synem bohatého řeckého hodnostáře a pocházel z města Arta (dnešní Řecko). V raném mládí se mu dostalo vynikajícího vzdělání. Hodně cestoval a naučil se cizím jazykům při svém pobytu v mnoha evropských zemích; pobýval mimo jiné v Paříži, Florencii, Benátkách. V těchto zemích horlivě studoval filozofii, historii, zajímal se též o teologii. Na Západě se jako pravoslavný křesťan seznámil i s římským katolicismem a nadchl se při poslechu kázání věhlasného Savonaroly pro mnišský život. Po čase noviciátu v dominikánském klášteře sv. Marka v Benátkách se však přesvědčil o omylech v katolické teologii a nevěrohodné duchovní cestě západních křesťanů a odešel zpět do vlasti.

Po svém návratu do Řecka se vypravil na Svatou horu Athos, kde přijal mnišství ve Vatopedském monastýru se jménem Maximos. S nadšením se oddal studiu starobyklých rukopisů, jež zde zanechali dřívější byzantští císaři (Andronikos Paleologos a Joannis Kantakuzenos), kteří rovněž přijali mnišský postřih. Když se v té době velkokníže moskevský Vasilij Ivanovič (1505-1533) rozhodl po svém nástupu na trůn prozkoumat dědictví svých předků, které ve svých komnatách nalezl (jednalo se o velké množství dopisů jeho matky Sofie Paleologovny, ale též mnoho dalších řeckých rukopisů a bohoslužebných knih), obrátil se ke konstantinopolskému patriarchovi s prosbou, aby mu poslal vzdělaného Řeka, který by tyto texty přeložil do jazyka slovanského. Budoucí život mnicha Maxima, jenž byl tohoto úkolu hoden, byl do značné míry předurčen. Veškeré Maximovo úsilí bylo od té chvíle soustředěno na překlad knih a celkovou duchovní osvětu Rusi; ve svých listech, které během svého dlouhého pobytu v Rusku napsal, vystupoval proti mohamedánům, papežství, pohanům, kritizoval také nedostatky v církevních řadách a nebál se dokonce ani zvednout hlas proti nekanonickému rozvodu velkoknížete s jeho ženou Solomoníí, za což jej rozhněvaný kníže obvinil z hereze.

Po svém příjezdu do Ruska dostal Maxim za úkol přeložit do ruštiny „Výklad žaltáře“, dále „Výklad knihy Skutků“ a několik dalších bohoslužebných knih. Ačkoliv se Maxim vyznal ve všech nuancích řeckého jazyka, slovanský jazyk zpočátku neovládal. Nicméně z poslušnosti ke svým církevním pastýřům se věnoval svěšené-

mu úkolu s největší pečlivostí a prosil neustále Boha, aby jej osvětil a pomohl mu zdárně dokončit všechny překlady. Překládal tedy nejprve do jazyka latinského a místní učenci, znalí latiny, pak do jazyka slovanského. Postupně se jeho znalost ruštiny zlepšila natolik, že jí vládl jako rodilý Rus. Pro jeho všestranný literární talent a pracovitost mu byl později svěřen další nelehký úkol, jenž spočíval v revizi některých knih, které byly přeloženy dávno před jeho příchodem na Rus. Ctihodný Maxim nemohl přehlédnout některé nepřesnosti, často církevně kanonického charakteru, na které upozornil, čímž si tehdy vysloužil nepřízeň nově zvoleného moskevského metropolity Daniela. Nakonec se s ním dostal do sporu a metropolita jej nespravedlivě obvinil z úmyslného poškození překladů a hereze, neboť ctih. Maxim upozornil i na nesprávný způsob znamení kříže „dvěma prsty“, jak se tento zvyk na Rusi v té době již rozšířil.

Proti ctihodnému Maximovi se rázem postavil rozzlobený velkokníže a spolu s ním i metropolita moskevský. Ti se zasloužili o to, že byl Maxim odeslán do církevního vězení v Tverském monastýru, kde žil dlouhé roky v nuzných podmínkách.

Těžce bylo starci v temné cele klášterního vězení. Uprostřed strádání však získal i velkou Boží milost, která jej posilovala. Jednou se mu zjevil anděl, který řekl: „Trp, starče! Těmito mukami se zbavíš muk věčných.“ Ctihodný Maxim v době svého uvěznění složil kromě jiného též kánon ke Svatému Duchu (Utěšiteli), jež napsal uhlem na stěnu cely, ve které žil, a tento kánon se v pravoslavné Církvi čte dodnes: „Ty, jenž jsi kdysi manou nasytil Izrael na poušti, též duši mou, Vládce, Duchem naplň Vsesvatým, abych Ti v Něm mohl vždy sloužit...“ Teprve po dvaceti letech života v Tverském vězení z něj Ruská církev sňala „církevní trest“ a on mohl opět přistoupit ke svatému Přijímání. Poslední roky života pak ctihodný Maxim strávil v Trojicko-Sergijevské lavře. Bylo mu tehdy již přes sedmdesát let. Pronásledování a nadlidské úsilí a námaha během života se odrazily na zdraví světce, jeho duch ale zůstal bdělý. Ani v pokročilém věku nezanechal své literární práce. Spolu se svým pomocníkem a učedníkem Nilem ještě přeložil z řečtiny do církevní slovanštiny celý Žaltář.

Ctihodný Maxim Řek skonal 21. 1. 1556 a byl pohřben u severozápadní stěny chrámu sv. Ducha v Trojicko-Sergijevské lavře. V roce 1996 byly nalezeny jeho ostatky, které se nyní nacházejí v již zmíněném chrámu sv. Ducha. Postava ctihodného Maxima Řeka se často zobrazuje spolu s dalšími radoněžskými světci.

*podle dostupných literárních pramenů připravili
Tatiana Fejsaková a Michal Dvořáček*

Vždy se přežehnej Křížem, a zlo se pak tvého ducha nedotkne.
Ctihodný Efrém Syrský (Slovo o Čestném a Životodárném Kříži)

Starec Porfýrios Kavsokalyvita (7. část)

Z poučení starců

„Když vstoupí do srdce Kristus, život se změní.“

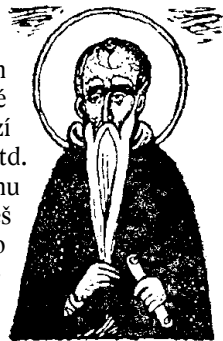
Když nalezněš Krista, pocítíš uspokojení, už netoužíš po ničem jiném, zklidníš se. Staneš se jiným člověkem. Žiješ všude tam, kde se nachází Kristus. Žiješ ve hvězdách, v kosmu, na nebesích spolu s anděly a svatými, na zemi s lidmi, s rostlinami, s živočichy, se všemi, se vším... Kdekoli se nachází láska ke Kristu, rázem mizí osamělost. A ty se stáváš klidným, radostným, naplněným. Nepocituješ žádnou melancholii, nepřemáhá tě žádná nemoc, necítíš žádný tlak ani tiseň ani chmury ani utrpení.

Kristus působí ve všech tvých myšlenkách, ve všem, co činiš. Získáváš Boží blahodář a dokážeš snést vše pro Krista. Dokonce můžeš strpět i nespravedlnost, ač jsi nevinný. Strpíš křivdy kvůli Kristu a přitom se z toho raduješ. Podobně jako trpěl bezpráví On, můžeš i ty nyní snášet různá bezpráví. Cožpak sis zvolil následování Krista jen proto, aby ses vyhnul utrpení? Co říká sv. apoštol Pavel: „Raduji se z utrpení svých...“ (Kol 1,24) Takové je naše náboženství. Duše se probouzí a zamiluje si Krista, posvěcuje se. Největší uspokojení nachází pouze v božské lásce. A tím si ji zamiluje i On (Pán).

Když vstoupí do srdce Kristus, život se změní. Kristus se stane vším. Kdo žije ve svém nitru spolu s Kristem, prožívá věci, které lze nazvat svatými a posvátnými. Žije v neustálé radosti. Říkám pravdu a nelžu. Tyto věci zakusili lidé, asketi na Svaté hoře Athos. Bez ustání a s dychtivostí šeptají slova modlitby: „Pane Ježíši Kriste...“

Jakmile vstoupí do srdce Kristus, vášně se vytrácejí. Už nejsi schopen ani někomu nadávat, ani nenávidět, ani se mstít, ani to ani ono... ani učinit žádnou špatnost. Kde se nyní ocitla všechna nenávisť, antipatie, odsuzování, závist, sklíčenost, melancholie? Nyní již všude vládne Kristus. A radost ze světla nevěčného. Tato zakoušená duchovní radost v tobě probouzí pocit, že smrt je mostem, po kterém v jednom okamžiku přejdeš, abys mohl pokračovat životem v Kristu. Zde na zemi nám stojí v cestě jedna překážka. Proto je třeba mít víru. Onou překážkou je naše tělo. Zatímco po smrti víra přestává působit a ty spatřuješ Krista podobně, jako se díváš na slunce. Ve věčnosti budeš tyto věci samozřejmě prožívat daleko intenzivněji.

Jestliže ale nežiješ s Kristem, žiješ v melancholii, v zármutku, v úzkosti, ve starostech, nežiješ správně. I v lidském organismu se tehdy objevují mnohé anomálie. Právě lidské tělo bývá ovlivněno mnoha způsoby, nejčastěji dochází k poruchám štítné žlázy, jater, žlučníku, slinivky, žaludku atd. Lékaři tě pak nabádají: „Abys byl zdravý, vypij ráno trochu mléka, sněz vejce a pár sucharů s máslem.“ Avšak, pokud žiješ správně, jestliže sis zamiloval Krista, bude ti stačit jablko a sklenice pomerančové šťávy, a budeš spokojený. Nejúčinnějším lékem je, když se každý zcela oddá uctívání Krista. Pak se všechny nemoci začnou uzdravovat. Všechno začne

fungovat tak, jak má. Boží láska postupně všechno proměňuje, přetváří, posvěcuje, napravuje, pozměňuje a zduchovňuje.

Naše duše pocítí velkou útěchu, když budeme dělat radost našemu Pánu. Potom už se nebudeme zabývat každodenností a věcmi nízkými. Naopak, budeme se věnovat věcem duchovním a těm, které jsou shůry, začneme žít ve světě, jež lze nazvat plně duchovním. Žije-li totiž někdo v tomto duchovním světě, žije v naprosto odlišném prostoru, jde o svět, v němž nalézá jeho duše zalíbení a kde se neustále raduje. Nedochází však ani k tomu, že by svého bližního začal přehlížet. Vůbec ne, právě naopak, bude si totiž přát, aby i on našel pro svou duši spásu, aby našel světlo a posvěcení.

Nechť všichni vejdou do Církve.

(příště pokračování duchovních poučení starce Porfýria)

*z řeckého originálu „Život a Slova“ (kap. O Boží lásce) přeložila
Stefania Fasouli Dvořáčková*

Poučení ctihodného starce Kleopy Ilieho

Z rumunského duchovního odkazu

Podělím se s vámi o moudrou radu jednoho velkého duchovního otce z naší (rumunské) země – Vikentije Malaua, kte-

rý dosáhl svatosti. Když jsem se vydal k jeho kelii, abych jej před smrtí navštívil a požádal jej o poslední radu, řekl mi toto: „Milý synu, poslední rada otce Vikentije zní: trpělivost, trpělivost, trpělivost, trpělivost, trpělivost, trpělivost, trpělivost, trpělivost, trpělivost, trpělivost! A když se ti bude zdát, že už jsi trpělivost ztratil, začni znovu: trpělivost, trpělivost, trpělivost, trpělivost, trpělivost, trpělivost, trpělivost, trpělivost, trpělivost, trpělivost, trpělivost...“ Zeptal jsem se ještě: „Ale dokdy, otče?“ Tehdy mi otec Vikentij odpověděl: „Svaté Písmo říká, že až do konce, neboť „ten, kdo vytrvá až do konce, bude spasen.“ (Mat 10,22) Ano, tohle je trpělivost!

Poučení ze sbírky „Ať Vás Ráj spolkne!“¹ (2005) vybrala Alina Buruiana

Bez svatého Kříže nedělej nic. Když spíš, probouzíš se, pracuješ, jíš, piješ, jsi na cestě, pluješ po moři, přecházíš přes řeku, ozdob se vždy životodárným Křížem, a „nepřihodí se tobě nic zlého, aniž se přiblíží rána k příbytku tvému“. (Žalm 91,10)

Ctihodný Efrém Syrský (Slovo o Čestném a Životodárném Kříži)

¹ oblíbené přání starce Kleopy

Prázdninové putování za ctnostmi svatých Cyrila a Metoděje

Pravoslavný dětský tábor

*Plesej, země Moravská, jásej, město slavné!
Září víra křesťanská z minulosti dávné!
Brány srdce otvírej, svatí Cyril, Metoděj
nesou Světlo pravoslavné! (text táborové hymny)*

Představte si horké nedělní ráno v malebné jihomoravské obci Olbramovice. Odkudsi z dálky se pomalu přibližuje klapot koňských kopyt, až se konečně objeví bryčka, v níž se veze krásný starý muž v černé mnišské říze – moravský arcibiskup Simeon. Olbramovickým občanům je dobře známo, s kým mají tu čest – uvědomil je o tom obecní rozhlas – a tak mávají vzácnému hostu spontánně na pozdrav z chodníku i z oken domů. Mezitím již kočár předjel před pravoslavný chrám svatých Cyrila a Metoděje, kde arcibiskupa vítá více než dvacítka nadšených dětí a dospělých a podle starého slovanského obyčeje mu podává chléb a sůl. „Takhle mě ještě nikdo nikdy nepřivítal,“ přiznává se vladyka se slzou v oku a vstupuje do chrámu, v níž právě začíná slavnostní Božská Liturgie...

Ne, to není sen ani výjev z prvorepublikové čítanky, nýbrž skutečná scéna ze slavnostního zakončení pravoslavného dětského tábora, který se uskutečnil od 3. do 9. července tohoto roku v prostorách olbramovické farnosti. Podle našich informací šlo o vůbec první akci tohoto druhu na jižní Moravě v dějinách obnoveného českého Pravoslaví. Do Olbramovic se sjelo celkem 13 dětí převážně z Brna, ale též z Uherského Hradiště a nedalekých Vedrovic. Pod vedením otce Karla, mátušky Hanky a sedmi dalších vedoucích zde po celý týden kráčely ve stopách našich moravských věrozvěstů sv. Cyrila a Metoděje a společně se snažily získávat jejich vzdělání, moudrost a především křesťanské ctnosti.

Jak probíhal „běžný“ táborový den? Po ranním budičku, ohlašovaném lyrickým zpěvem Stefana Odaka, vyběhly děti s vedoucími na krátkou rozcvičku. Následovalo čištění zubů a úklid stanů, ranní modlitby a snídaně, po jejímž skončení byla za zpěvu táborové hymny slavnostně vztyčena táborová vlajka. Během dopoledne byly děti většinou rozděleny do tří sekcí a ve skupinkách se věnovaly výtvarnému umění, dramatické výchově a zpěvu. Zatímco cílem dramatické sekce (vedoucí Jitka Patakiová) bylo zejména rozvinutí komunikačních schopností dětí, ve výtvarném ateliéru vznikaly pod vedením Milady Kudelové sličné plastelinové chrámy, malby na skle i na tričkách a jako vrchol – nádherná fresková výzdoba jídelny s ikonami Krista, Bohorodice a Anděla. V hudebním ateliéru nacvičovaly děti s Innou Galatovou, Xenii Založenou a Jaroslavem Černockým jednohlasé zpěvy sv. Liturgie, základní pravoslavné modlitby i lidové písně, ale bavili se též vytleskáváním rytmických cvičení a budováním pěveckého dechu a intonace.

Po tradičně vynikajícím obědě se děti odebraly pod střechu chrámu, kde je již čekal o. Karel se zajímavým povídáním o době Velké Moravy, našich slovanských věrozvěstech a zejména o jejich ryzím křesťanském životě, který zůstává nedostižným vzorem dnes jako před tisíci lety. Odpoledne se mohly děti bohatě vydová-

dět při sportovních aktivitách, zaplavat si na místní plovárně nebo využít lanových lávek, skluzavek, závěsů a prověsů, speciálně sestrojených v místní tělocvičně i pod stromy vynalézavým Stefanem Odakem. Večerní program vedl všechny zúčastněné ke zklidnění, ztišení a vzájemnému naslouchání. Sedíce v kroužku na táborovém náměstíčku, děti spolu s hlavní vedoucí Jitkou rozjímaly o proběhlém dni a vzájemně si udělovaly barevné korálky symbolizující dosažené ctnosti: zbožnost, trpělivost, lásku k bližnímu, úctu k Božímu stvoření, moudrost, obětavost, zručnost, píli atd. Na konci tábora se na krcích mnohých dětí i dospělých skvěly již velmi bohaté různobarevné náhrdelníky... Před odchodem ke spánku byla se zpěvem stažena vlajka a v chrámu přečteny a zazpívány večerní modlitby.

Z mnoha dalších táborových her, činností a zážitků se do paměti trvale vryla hrůzostrašná noční stezka, připravená Kateřinou, Táňou a Innuškou, celodenní výlet a především dvojice svatých Liturgií, jež byly slouženy ve středu a v neděli. Ale abychom neskončili u suchých výčtů, vraťme se ještě jednou k úvodní „snové“ scéně:

Archijerejská bohoslužba se nese v zářivě radostném duchu. Dětský sbor je po týdenní práci schopen zazpívat takřka polovinu liturgických zpěvů, včetně všech ekteníí. Ke svatému Přijímání přistupuje po předchozí zpovědi drtivá většina přítomných, děti i dospělých. Liturgie je u konce a věřící v čele s arcibiskupem se přesouvají na zahrádku olbramovické farnosti, kde na ně čekají vonící pirožky, vlastnoručně upečený chléb a mnoho dalších dobrot, připravených obětavou rodinou Palutkovou. Vladyka žehná tuto „hostinu lásky“ a usedá pod bílý baldachýn spolu se všemi ke svátečnímu pokrmu. Ke družné zábavě přispívá hudebně-dramatické ztvárnění ruské lidové písně „Vo kuzněce“ a několikeré „Mnohá léta“, které se zpívá vладыkovi, otci, mátušce a malé Aničce Podrackým, hlavní vedoucí Jitce Patakiové a všem zúčastněným. Nikdo se nedokáže smířit s představou, že tábor již skutečně dospěl ke svému konci...

Na závěr připojme ještě upřímný dík brněnské pravoslavné farnosti, jmenovitě otci Jozefovi, za finanční podporu, bez níž by se tábor mohl stěžejí uskutečnit, a rodinám Palutkově a Hellarově za skvělé materiální zázemí. A čtenáře Dobrého pastýře nezbyvá než poprosit o modlitby, aby letošní tábor nezůstal ojedinelým podnikem, nýbrž aby se stal tradiční prázdninovou akcí pro pravoslavnou jižní Moravu – aby z dobrého semene vyrostl košatý strom s pevnými kořeny.

Jaroslav Černocký

Starica

Zápisky z dalekých cest

V červnu jsem odjížděl do Ruska, kde jsem měl strávit několik dní spolu se svým kmotrem, který je vynikající trenér ruského sebeobraného stylu „Systema“. Těšil jsem se na dny, které prožiji v jeho blízkosti a spolu s mnoha mými přáteli, které nevidám tak často.

Když jsme plánovali datum mého příjezdu do Ruska, potěšila mne zpráva od mého křestního otce: „Pozdravuje Tě Valentin Talanov, pojedeme k němu do Tveri, zve Tě k sobě na seminář.“ To mi udělalo opravdu radost. Valentin je jeden z výborných trenérů Systemy a neporazitelný zápasník. Navíc milý člověk žijící v souladu s duchem pravoslavné zbožnosti. Tak rád jej opět uvidím. Mé očekávání ještě vzrostlo, když jsem se dozvěděl, že již zmíněný seminář bude probíhat na půdě pravoslavného monastýru. „Tak tohle je pro mne velká událost,“ pomyslel jsem si, „moci strávit několik dní v klášteře spolu s mým kmotrem a Valentinem.“ Bylo mi jasné, že tyto dny budou naplněny Pravoslavím a Systemou. Skutečnost předčila všechna má očekávání...

První den jsme přicestovali do města Starica na břehu řeky Volhy. Zde nás uvítal představený Uspenského monastýru otec Germogen. Jelikož má o. Germogen s Valentinem a jeho žáky dlouhodobě dobré vztahy, nabídl jim možnost provést seminář Systemy na území jeho kláštera. Uspenský klášter ve Starice byl vysvěcen v roce 1165 a první mniši přišli z Kyjevských jeskyní. Má velmi bohatou historii, plnou zázraků, ale i utrpení a těžkých zkoušek. O historii monastýru by se dalo vyprávět dlouho. Nesmím však opomenout, že v tomto klášteře byl vychováván a posléze i zemřel první ruský patriarcha Job. Stejně tak zde začínal svoji mnišskou pouť i budoucí archimandrita Dionisij, představený Trojicko-sergejevské lavry, jehož přínos v osvoboditelském boji proti Polákům v období tzv. smuty je dobře znám.

Ubytovali jsme se v mnišské části monastýrského komplexu, jenž se právě restauruje. Celý klášter se nyní zvětšuje a obnovuje,

aby mohl přijmout nové mnichy. Odpoledne jsme si pak jeli prohlédnout krásnou přírodu okolo Staricy: voňavé lesy a louky, jimiž protéká ještě nepřilíši mohutná Volha. Jak jen bylo příjemné navštívit v horkém červnovém dnu blízký „istočnik“ (pramen) a ponořit se do chladivé vody osvěžující tělo i duši.

Do kláštera jsme se vrátili až večer. To už nás očekávali další účastníci semináře, kteří mezitím dorazili. Místo našeho výcviku se nachází poměrně na severu, proto zde byli i hosté z Litvy, Estonska a Finska... Otec Germogen prochází klášter, všechny vítá a starostlivě dohlíží na to, zda jsou všichni hosté v pořádku ubytováni. Jdeme konečně spát, znaveni po náročném dni, a já už v duchu vyhlížím a těším se na den příští...

Probouzím se jako jeden z prvních. Opatrně vycházím na nádvoří kláštera a pozoruji staré monumentální stavby. Přemýšlím o osudech těchto staveb a lidí, kteří v nich žili. Procházím branou kláštera a vycházím na břeh Volhy. Je krásné ráno. Hledím na hladinu této řeky a vzpomínám na historii, kterou mi včera vyprávěl Valentin. Roku 1292 byl mongolskými nájezdníky zabit igumen Uspenského kláštera a spolu s ním i 124 mnichů. Mrtvá těla byla vhozena do Volhy, ta ale těla nepřijala a na svých vlnách je všechna dokolébala až na čestné místo pro důstojný křesťanský pohřeb. Jeden z mnoha zázraků tohoto kláštera.

Vracím se právě na ranní bohoslužbu. Po jejím skončení nás otec Germogen zve na svěcení a zavěšení zvonů nad vchodem kláštera. Ten už jednu krásnou a funkční zvonici má, ale kdysi byla zvonice i nad hlavní branou, u vjezdu do kláštera. A otec Germogen si velmi přál navrátit monastýru jeho původní podobu a důstojnost v plném lesku. Vzal na svá bedra obtížný úkol. Dlouhých 85 let, během nichž klášter přerušil svou činnost, se podepsalo na všem. Pomáhej mu proto Bůh.

Začínáme náš první trénink. Tělocvična je zaplněná. Avšak zdaleka ne pouze sportovci.

Otec Artëmij v kněžské říze předstupuje před nastoupené cvičence a slouží krátký moleben za zdar tréninku. Je na to krásný pohled, vždyť každá činnost má být zasvěcena Bohu a ve všem má člověk hledat Boží požehnání! A když po chvíli přichází o. Artëmij ve sportovním úboru a cvičí spolu s námi, máme všichni opravdovou radost. Cvičit s knězem, to se nestává každý den.

Odpoledne se všichni chystáme na svěcení zvonů. Uvědomuji si význam této chvíle... ne každý den můžete něco takového zažít. Sjíždí se spousta lidí z okolí, novináři a všichni, kdo jsou s Uspenským monastýrem nějak spjati.

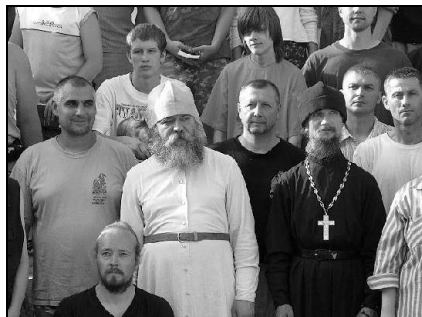
Večer máme besedu s otci z klášteřa. Otcové nám vyprávějí o životě mnichů a také o tom, jak máme žít my všichni, kteří jsme „ve světě“. Varují nás před nástrahami běžného života a ochotně odpovídají na naše dotazy. Ne všichni z naší skupiny jsou pravoslavní. Například skupinka Finů jsou luteráni, a proto je vše zajímavé. Ale ani my, pravoslavní, nevíme zdaleka všechno. Proto hltáme každé slovo z úst těchto laskavých, ale současně přísných mužů s plnovousem. Besedu jsme museli zakončit, neboť se přiblížil čas večerní bohoslužby. Po jejím skončení jsem celkem unaven a jdu si brzy lehnout.

Ráno začínám den opět krásnou vycházkou na břehu řeky Volhy. Ten klid a krása jsou tu nádherné. Procházím se po klášteři a zdravím se s dělníky, kteří začínají svou práci na rekonstrukci monastýru. Jsem tu dva dny, a přesto mám pocit, jako bych to tu znal léta, a velmi dobře. Vracím se na ranní bohoslužbu, po které odcházím opět na trénink.

Ruský styl „rukopašného boje“ (muž proti muži) je tvrdý, po mnohahodinovém tréninku se všichni rádi vracíme do stínu klášteřa nebo se jdeme vykoupat ve Volze. Vedro je opravdu skličující a znovu obdivuji mnichy, kteří chodí v černém oblečení. Jak snadný je život nás „civilistů“. Igumen klášteřa si všiml naší únavy, a chtěl nás proto povzbudit. Jen kvůli nám organizuje koncert zvonů.

V očekávání stojíme před zvonici a po chvíli začíná opravdový koncert. Zvony se rozezvučí, tu silně, jindy zase potichu, někdy je slyšet

jen pár zvonečků... Po chvíli hřmí celá zvonice. Opravdu nádherná a silný zážitek. Dodnes mi nepřišlo na mysl, že se dá hrát na zvonici. Mnohaminutový koncert končí a všichni nadšeně aplaudujeme. Naše překvapení však ještě vzrůstá, když ze zvonice sestupuje mnich s bradou, ale drobná, stydlivá dívka, která zde v klášteři pomáhá jediné ženě-schimonachyni.

Otec Germogen (v bílé říze) a otec Vinjamin (s křížem) s účastníky výcviku

Před večerní bohoslužbou vedeme opět zajímavou besedu s igumemem klášteřa. I dnes nám poutavě vypráví o životě pravoslavných mnichů a dává rady pro každý den. Ale klade nám i otázky a nutí nás, abychom hledali odpovědi každý sám v sobě. Pak společně odcházíme na večerní. Pravidelné bohoslužby se nám už stávají zvykem. Po této sobotní nás kněz nabádá k večernímu klidu a dodržení půstu, abychom zítra při sv. liturgii mohli po zpovědi přistoupit ke svatému Přijímání.

Ani v neděli ráno nemohu vynechat svoji procházku po ještě trochu spících nádvořích klášteřa (narozdíl od jeho obyvatel) a břehu Volhy, ale dnes je ranní procházka přece jen kratší než jindy. Svou mysl soustřeďuji na nadcházející obřad a kvapně se vracím zpět do klášteřa, abych se stihl připravit.

V chrámu je dnes plno. Na liturgii přicházejí i lidé z okolí. Je nás tu opravdu mnoho. Liturgie je krásná. Prostý vesnický ruský lid a vznešení mniši. Dojímá mne pohled na mé přátele, o nichž vím, že jsou to tvrdí bojovníci, někteří s válečnými zkušenostmi z armády, v tuto chvíli však sklánějí hlavu s bázní, která je s nimi běžně neslučitelná, a přistupují ke zpovědi

a poté ke svatě tajně Eucharistie. S pohnutím prožíváme sv. Eucharistii a já vím, že na tuto bohoslužbu nikdy nezapomenu.

Poslední trénink si všichni užíváme. Jako by se nám otevřely skryté rezervy a únava z nás rázem spadla. Před koncem tréninku přijíždí jedna milá a tuze vzácná návštěva. Michail Vasiljevič Rjabko, poradce ministra spravedlnosti a hlava Systemy. Fenomenální zápasník a učitel přijel navštívit účastníky semináře. Se všemi se zdraví, zejména s přítomným duchovenstvem. Michail Vasiljevič jezdí každý rok na Svatou horu Athos v Řecku a letošní Velikonoce strávil ve Svaté Zemi – v Jeruzalémě. Vždy zdůrazňoval neodlučitelnost Systemy od svatého Pravoslaví. Několika ukázkami svého mistrovství končí seminář. Všichni se loučí, vymě-

ňují si adresy a chtějí stihnout ještě jednu fotografii...

Úplný závěr semináře probíhá v podvečer v chrámu kláštera. Krátká slavnostní bohoslužba, při které igumen pronáší dojímavou řeč. Všechny nás vyzývá k životu podle svatých příkázání a žehná nám. Nesmírně nás těší, když nás vyzývá, abychom seminář na půdě monastýru znovu uskutečnili a započali tak v tomto smyslu dobrou tradici. Jak krásná je tato myšlenka. Moci znovu prožít několik dní na promodlených místech, moci poznat nové přátele z různých zemí. Uvidět další pokrok v renovaci monastýru. Všichni nadšeně souhlasí.

Děkujeme otče Germogene. Rádi se za rok vrátíme...

David Sýkora

Po stopách starce Paisije Svatohorce

Snad by bylo možné nazvat tento krátký příspěvek jinak, např. „Pouť ke svatyním řeckého Epiru“, ale má-li článek vystihovat pravý význam našeho úsilí, s nímž jsme řadu krátkých poutních zastavení podnikli, přimlouvám se za zmínku o otci Paisijovi, jenž se jako „nádoba vyvolená“ (Sk 9,15) stal vzorem „pravého Kristova vojína, starce, askety, napodobitele božských ctností a pokorného služebníka Božího“ pro všechny generace nejen řeckých pravoslavných křesťanů. Za svého života a ještě více po svém blahém zesnutí. Díky mé ženě a její rodině, která pochází z kraje, kde se starce Paisij po svém přesídlení z Malé Asie usadil, jsme se mohli vydat vysoko do hor, kde dodnes stojí malý, svým významem však slavný mužský klášter STOMIO. Nejmladšímu členu naší pětičlenné výpravy bylo šest měsíců, nejstaršímu bezmála sedmdesát let...

Vzácným Božím řízením jsme se při našem několikadenním pobytu v pohorí Grammos v řeckém Epiru dozvěděli, že v nedaleké vesnici „Vurbiani“ proběhne slavnostní povečeří s modlitební vzpomínkou na přenesení ostatků ctih. starce Arsenia z Paru, který se narodil v Ionnině (31. 1. 1800). Je zvykem, že si věřící

v Řecku často nechávají stavět na svých pozemcích malé kapličky, a proto nás nepřekvapilo, že i ve vesnici Vurbiani žila rodina, která na své zahradě postavila krásnou kapličku zasvěcenou starci Arseniovi.

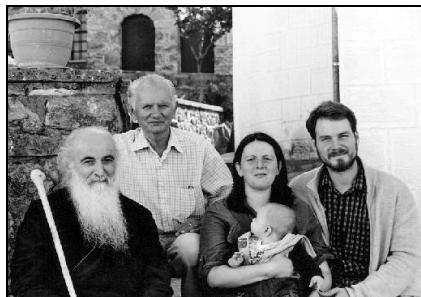
Vesnice jsou v tomto kraji zbudované výlučně z kamene, jsou položeny vysoko v horách

a často k nim vede jen úzká cesta. Ne náhodou je právě kámen základním stavebním prvkem všech obydlí, staveb a chrámů a předurčuje současně život a práci místních obyvatel. Také proto snad nepřekvapí, že většina zdejších řemeslníků se proslavila svou zručností i za hranicemi svého kraje, zejména pak na Svaté hoře Athos, kde byli po dlouhá staletí hlavními staviteli církevních památek.

V den výročí vyzvednutí světcových ostatků (18. 8.) jsme se s početným zástupcem místních věřících zúčastnili večerní bohoslužby, následované malým oslavným kánonem ke cti světce, a dozvěděli se, kým byla ona „chlouba ostrova Paros“. Tato církevní událost byla vlastně jakýmsi pojítkem mezi naší návštěvou monastýru Stomio, kde se mimo jiné nacházejí též ostatky tohoto světce, a starcem Paisijem, o jehož životě a podivuhodných zázracích se neustále objevují nová svědectví (viz kniha „Svědectví poutníků: Starec Paisij Svatohorec, 1924-1994“). A tak pokaždé, když zavítáme do Řecka a ocitneme se blízko města Konitsa, kde dodnes žijí příbuzní starce Paisije, připomeneme si velkou osobnost starce, který odmítal jakékoli pocty a vždy toužil po životě v Bohu, od něž také získal duchovní moudrost (sám starce přítom dokončil pouze základní školu). Jeho život lze v mnohém přirovnat zejména ke ctih. Serafimu Sarovskému.

V pozdních srpnových dnech se i mírně a svěží klima severozápadního Epiru mění na vyprahlou poušť. Proto jsme si v den naší cesty ke Stomiu museli přivstat a vyrazili jsme raději ještě za rozbřesku. Vesnice Kefalochori (dříve Lykorachi – od lat. „lupus“ – vlk) je od Konitsy vzdálena necelých 30 km, první část cesty proto probíhala autem a skončila až u vstupu do horského kaňonu Vikos, který „stráží“ tradiční vysoký kamenný most nad řekou. Dále jsme se vydali pěšky. Nejlépe celý pochod zvládal náš malý syn, který se nesl ve zvláštním vaku a až zprvu bedlivě pozoroval okolní krajinu, velmi záhy usnul a probudil se až na vrcholu.

Jitní probuzení a pochod podél toku horské řeky, plné ryb a průzračné vody, v jejichž písčinych plázcích jsme zahlédli i čerstvé stopy vlka či medvěda, nás přimělo více přemýšlet

o kráse stvořené přírody, v níž je člověk najednou zcela bezbranný. Kladli jsme si více otázek a nechávali se snáze vést vnitřním hlasem svědomí. Cíl naší cesty byl prozatím v nedohlednu. Stále jsme jej vyhlíželi na obzoru před námi, strmé stěny skalních štítů a hadovité koryto řeky Aoos, které lemovaly mohutné balvany, jež se kdysi zřítily ze svahů dolů, nám však úporně bránily ve výhledu. Svůj zrak jsme proto soustředili spíše pod nohy, neboť kamenitá cesta, která se misty zužovala až na malý chodníček vysunutý nad břehem řeky, nebyla nijak snadná, už po pár set metrech jsme se začali zadýchávat. Po chvíli začalo strmé stoupání a my jsme před sebou zahlédli nepatrný vršek kopce a na něm kříž chrámové kopule. Ano, byl to mužský monastýr Stomio. Už po cestě jsme potkávali poutníky či turisty, kteří nás upozorňovali, že cesta je náročná... My jsme však byli rozhodnutí vytrvat, touha spatřit otce Kosmase, představeného monastýru, byla silnější...

Poslední úsek cesty byl nekonečný; točitá kamenitá cesta, přerušovaná vyvěrajícími podzemními prameny, stoupala stále výš a výš. Najednou jsme ale spatřili vrchol a stěny monastýru, který vypadal tak nějak komorně, mile a čistě. Jeho bílé natřené stěny předznamenávaly duchovní soustředěnost, vzdálenou od zmatku světa, kterou monastýr postupně získával během své pohnuté historie. Naše srdce zaplesalo a ústa zapěla chválu Hospodinu: „Zpíváti budu Hospodinu, Dobrodinci svému, a opěvovati budu jméno Pána nejvyššího.“ Konečně jsme se dotkli bran monastýru, kolem kterých se spořádaně pásli oslíci a kousek dál se rozkládala malá zahrada. Ještě dřívě, než jsme vstoupili hlavním vchodem do monastýru (před kterým

stála kdysi cedule s nápisem: „Všichni, kteří jsou neslušně oblečení, ať pokračují po toku řeky Aaos, ti však, kteří jsou oblečení slušně, necht' vejdou...“) jsme z dálky zahlédli otce Kosmase, nynějšího igumena, který je úzce spjat s historií monastýru a v posledních letech zde žije sám s jedním poslušníkem.

Jaký byl náš první dojem? Byli jsme mile překvapeni, cítili jsme se šťastni, jako vždy, když se setkáme s někým našemu srdci blízkým. Otec Kosmas byl obklopen několika poutníky, z nichž většina byly děti. I my jsme se přiblížili a započali rozhovor nejprve prosbou o požehnání. Otec Kosmas je sedmdesátiletý starec, s dlouhým bílým vousem, velkýma a mírnými očima, z nichž vyzařuje láska, a z jeho úst vychází vřelé slovo, jímž vítá každého příchozího.

Během našeho setkání jsme se dozvěděli, že otec Kosmas je duchovní otec mnoha věřících a odnepaměti nese své církevní poslání zpovědníka (v Řecku uděluje biskup právo zpovídat jen některým kněžím). Zvláštní vztah měl k otci Kosmasovi tatínek mé ženy, který je stejně starý jako stomiotský igumen a který znal mladého o. Kosmase, když ještě pracoval v bance, před tím, než se stal mnichem. Pan Sotiris viděl osobně i starce Paisije, a dobře zná i jeho nejbližší rodinu. Právě po stopách starce Paisije jsme se do Stomia vydali, a čekalo nás velké Boží požehnání.

Malému monastýru vévodí krásný bílý chrám, kathedikon zasvěcený svátku Narození Přesv. Bohorodice (8. /21. 9), který chrání mnohé vzácné ikony v čele se zázračnou iko-

nou Přesv. Bohorodice „Stomiotissy“, ale také vzácné ostatky svatých: kromě jiných sv. Arsenia z Paru a sv. Arsenia Kappadockého, duchovního otce starce Paisije. Za zdmi monastýru jsme mohli navštívit i malou kelii starce Paisije, k níž nás o. Kosmas zavedl. Starce Paisij si ji postavil sám, ještě v době, kdy v monastýru pobýval (1958 – 1962), a kterou si vlastnoručně vyzdobil – ikony Přesv. Bohorodice ozdobil šiškami a dalšími lesními plody. Kelie je asi 2 x 2 m široká, ke spánku sloužila starci Paisijovi malá a úzká lavice, kterou sám vyrobil; je známo, že starce pracoval se dřevem jako náš Pán a Spasitel.

Na závěr jsme s o. Kosmou ještě chvíli pobesedovali, každý o tom, co nejvíce zaměstnávalo jeho nitro; dozvěděli jsme se přitom mnoho zajímavého o starci Paisijovi, o životě a historii monastýru, který se stává útočištěm mnoha poutníků, kteří podnikají namáhavou cestu k jeho branám. Otec Kosmas nám na závěr udělil své požehnání a cenné rady do rodného života a na památku nám daroval knihu o monastýru. Ani se nám nechtělo odcházet, tak dobře nám zde bylo, na tomto tichém a požehnaném místě. Jako výraz své vděčnosti jsme otci Kosmasovi darovali krásnou slovanskou ikonu svatých apoštolů Petra a Pavla a 11. číslo Dobrého pastýře, ve kterém jsme otiskli článek o životě sv. Ioannise z Konitsy.

Je ještě mnoho míst, kde pobýval starce Paisij... Nuže, vzhůru k dalším setkáním.

m.d.

Když činíme znamení Kříže, máme přitom pronášet jméno Svaté Trojice: „Ve jménu Otce i Syna i Svatého Ducha“, nebo jméno jedné z osob Svaté Trojice – toho, který se pro nás vtělil a nechal se pro nás dobrovolně ukřižovat: „Pane Ježíši Kriste, Synu Boží, smiluj se nade mnou hříšným.“

Ctihodný Amvrosij Optinský

Skrytá svatá místa Srbska

„Vládkyně, dej, ať naše duše naleznou pod tvou záštitou skutečný pokoj!“

Při své poslední návštěvě Srbska jsem se dvěma přáteli navštívil monastýr Žiča (zasvěcený svátku Nanebevstoupení Páně a založený v letech 1205 – 1208 syny svatého Simeona Mirotočivého: Stefanem, Vukanem, a Sávou) Na zpáteční cestě jsme se rozhodli navštívit ještě jeden monastýr, který je zasvěcen Záštitě Přesvaté Bohorodice u vesnice Džunis. Nic jsem o tomto posvátném místě nevěděl ani neslyšel, proto mě velmi zajímalo, jaká historie se k němu váže.

Cesta k monastýru vedla nejprve mezi menšími kopci. Kolem byla pole, stromů jen pomálu. Potom jsme sešli do malého údolíčka, v jehož srdci se rozprostíral tento činný ženský klášter.

Jeho hlavní chrám je postaven v novo-byzantském stylu. Je z červených cihel, uvnitř skvostně vypsán ikonami byzantského typu. Vedle něj je zbudován malý bílý chrám a schodiště, které vede k zázračnému prameni, o němž se píše v historii založení chrámu a monastýru.

Monastýr Záštiny je mladý, ale významný a podivuhodný díky zázračným uzdravením, která se v něm udála a stále dějí. Podle tradice přišla roku 1898 do blízkosti budoucího monastýru tři děvčátka okopávat vinohrad. Nejmladší z nich, třináctiletou dívku jménem Milojka, poslaly ostatní dívky k blízkému prameni, aby jim donesla trochu vody. Když zbožná dívka došla k potoku, spatřila tam Přesvatou Bohorodici, která jí řekla, ať hodí džbán do vody. Kam dopadne, tam ať lidé postaví chrám,

který bude zasvěcen jejímu svátku Záštiny. Milojka hodila džbán, a ten se nerozbil. Z místa, na kterém stála Přesvatá Bohorodice, začal vytékat pramen uzdravují-

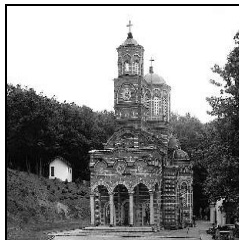

cí, léčivé vody. O tomto prameni sama Bohorodice řekla, že skrze něj budou uzdraveni všichni nemocní, kteří z něj budou s vírou pít.

Když se dívka vrátila a vyprávěla ostatním vše, co se stalo, nikdo jí nevěřil. Potom se však začaly u pramene dít zázraky, které potvrdily pravdivost toho, co říkala. Občané z vesnice Džunis se tam po nějakém čase rozhodli postavit malou kapli, ve které začali zapalovat Bohu svíce a konat modlitby. V roce 1934 zde byl s požehnáním sv. vладыky Nikolaje (Velimiroviče) postaven malý dřevěný chrám. V roce 1960 bylo na posvátném archijerejském sněmu rozhodnuto, že se z chrámu stane monastýr. V srpnu 1977 se započalo se stavbou hlavního monastýrského chrámu, který byl roku 2001 vysvěcen Jeho Svatostí srbským patriarchou Pavlem. Chrám vypsál řecký ikonograf Adónis Sterios. V monastýru se nachází i kámen, na kterém podle tradice stála Přesvatá Bohorodice, když jí spatřila Milojka. Nad léčivým pramenem byla postavena kaplička. Na monastýrském hřbitově je pochována Milojka Jocić, která zemřela velmi mladá roku 1909. Monastýr se stal v Srbsku velkou svatyní, a tak se zde pokaždé 1./ 14. října v den Záštiny Přesvaté Bohorodice shromáždí několik tisíc věřících, kteří se účastní všenočního bdění a ranní liturgie.

Před tím, než jsme s přáteli z monastýru odjeli, nabrali jsme si do malých lahví vodu z léčivého pramene. Na lahvích, které jsme si opatřili v monastýru, byl nápis: „Vládkyně, dej, ať naše duše naleznou pod tvou záštitou skutečný pokoj!“

připravil o. diakon Marek Malík

Pobožnost za úspěchy při studiu v nastávajícím školním roce

Ze života naší farnosti

Protože významnou část členů naší církevní obce tvoří děti školou povinné a školní rok právě začíná, byla po nedělní liturgii (3. 9. 2006) sloužena pobožnost za klidný a úspěšný nový školní rok. Dětem se dostalo požehnání a také byly pokropeny svćenou vodou, což mnohé přijaly s neskrývanou radostí.

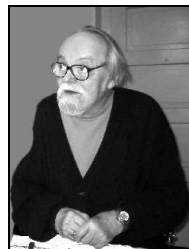
Rozloučení s ukrajinským konzulem

20. září se v chrámu sv. Václava po svaté liturgii rozloučil s věřícími vedoucí Konzulárního jednatelství Ukrajiny, konzul Volodymyr Burkalo, jehož působení ve městě Brně končí. Na památku brněnské obci věnoval rozměrné plátno Poslední večere Páně. V závěrečné promluvě popřál všem, a zvláště svým krajanům, aby zde jejich život probíhal spokojeně a šťastně. Konzul Volodymyr Burkalo je věřícím dobře znám, neboť se často účastnil bohoslužeb v brněnském chrámu.

Aktuality připravil Jan Zbyněk Zavřel

Protojerej Miroslav Mužík z třebíčské farnosti se dožívá 85 let!

V prvních říjnových dnech letošního roku se dožívá 85 let vážený protojerej ThDr. Ing. Miroslav Mužík. Otec Miroslav se narodil 5. října 1921 v rodině řídicího učitele v Červené Lhotě. Po gymnazijních studiích na třebíčském gymnáziu pracoval nějaký čas jako úředník v Brně. Dálkovým studiem na Vysokém učení technickém získal titul stavebního inženýra. Oženil se s nadšenou pravoslavnou věřící Darií Auerovou a sám si pravoslaví zamiloval. Pod vlivem brněnských věřících, s nimiž se setkával na bohoslužbách, se později rozhodl stát se knězem. Kněžská studia absolvoval na olomouckém pracovišti Prešovské teologické fakulty, hodnosti doktora teologie dosáhl na Prešovské bohoslovecké fakultě. Jako kněz působil nejprve při zaměstnání, od roku 1952 až do roku 1955 pak jako řádný duchovní v Kroměříži a poté v Třebíči až do ledna 2002, tedy více než 50 let. V roce 2002 byl postížen mozkovou mrtvicí, z které se, díky Bohu, dobře zotavil. Otec Miroslav byl vždy pilným liturgistou. Bohoslužby, jak je známe z Gorazdova sborníku, obohacoval vždy stichirami, kondaky a tropary tak, aby nemohl nikdo třebíčským bohoslužbám vytknout sebemenší nedostatek nebo chybičku. Od počátku svého působení byl otec zásadním stoupencem východní paschálie, i při počátečním nepochopení některých členů farnosti. Ještě dnes vzpomínají někteří pamětníci na jeho mohutný přednes paschálního evangelia v řečtině, církevní slovanštině a češtině. Pro jeho zásluhy o Církev mu na návrh eparchiálního biskupa (vladyky Nikanora) udělil metropolita Dorotej právo nosit mitru.

Drahý otče Miroslave, obětavý a vzorný pastýř! na vinici Páně, dovolte, abychom Vám a Vaši drahé mátuše Darii za celou brněnskou farnost, která si dodnes pamatuje na Vaše příkladné bohoslužby, jež jste zde v minulosti sloužil, popřáli ještě mnoho požehnaných let, hodně zdraví a Boží pomoci.

19. 6. 2006 se manželům Alexandrovi a Jasmíně Žerajičovým narodil syn Petar, 3. 8. 2006 se manželům Jáchymovi a Alexandře Bílkovým narodila dcera Anna a 24. 8. 2006 se manželům Markovi a Mirijaně Malíkovým narodila dcera Mína. Blahopřejeme jim všem k velké a radostné události a přejeme jejich rodinám hojnost Božího požehnání a mnoho štěstí do dalšího společného života.

Zázrak svaté Mariny

Neznámý svět víry

K následující události došlo v jedné kyperské rodině. Když malému Andrea-sovi hrozilo, že zemře na leukémii, obrátili se jeho rodiče na televizi. Jejím prostřednictvím byl nalezen vhodný dárcce kostní dřené a rodina Vase Vasilia z Lemesy se začala chystat na cestu do Ameriky, kde se měla uskutečnit transplantace. Před cestou se rodiče doslechli o zázracích sv. Mariny. Rozhodli se, že zavolají do monastýru na Andru (ostrov Andros), který je zasvěcen této světici, aby si vyprosili její požehnání.

Představený monastýru archimandrita Kyprián rodičům telefonicky slíbil, že se bude ke svaté Marině modlit o pomoc při operaci, a požehnal jim. Po modlitbách otce Kypriána se celá rodina vydala do Spojených států..

Po nezbytných rozbořech a přípravě dítěte přistoupili lékaři k velmi vážné a složité operaci. Na tomto místě je třeba říci, že na jejím začátku se před chirurgem, který měl malého Andrease operovat, objevila jakási žena. Tvrdila, že je Andreasova osobní lékařka a prosila, aby směla být při operaci přítomna. Při tomto rozhovoru neměl chirurg nejmenší pochybnosti o tom, že je to lékařka. Přestože jí několikrát opakoval, že cizí lékař nesmí být na operačním sále a že operační tým nebude při tak složité operaci spolupracovat s jinými lékaři, její pevné rozhodnutí a vytrvalost nakonec obměkčily jeho počáteční neústupnost. Požádal ji pouze, aby nechala v místnosti pro lékaře své osobní údaje.

Neznámá lékařka vešla na operační sál a byla nejen přítomna, ale i pomáhala v průběhu operace. Několikrát dávala instrukce, co je potřeba udělat, aby byla operace úspěšná. Po jejím skončení chirurg všem poděkoval a odešel. Andreasův otec přiběhl, aby se zeptal, jak operace proběhla. „Všechno šlo velice dobře,“ řekl chirurg a dodal: „nechápu ale, proč jste přijeli za mnou, když má vaše dítě takovou lékařku.“ Překvapení rodiče odpověděli, že žádného lékaře neposílali a o ničem podobném nevědí.

Marně se snažili ji najít. Lékařka už byla pryč. Rodiče nechápali, jak mohla zmizet, a přemluvili chirurga, aby šel do místnosti pro lékaře a zjistil, kdo to je, aby jí mohli poděkovat. Byli přesvědčeni, že je to lékařka z Řecka nebo z Kypru, která jim ze soucitu přijela pomoci. Byli ohromeni, když se dozvěděli její jméno – svatá se podepsala jako Marina z Andru.

Chvilí stáli všichni nepohnutě. Oči se jim naplnily slzami vděku a radosti. Vzpomněli si na slova, kterými je vyprovázal vážený starec a představený monastýru sv. Mariny: „Dávám vám požehnání k cestě do Ameriky. Svatá Marina bude na operačním sále.“

Rodina Vase Vasilia jezdí každou dovolenou do monastýru na Andru poděkovat sv. Marině za záchranu Andrease.

podle časopisu „Stilos Orthodoxis“ přeložila z ruštiny Marie Zavřelová

Duchovní besedy a poučení starce Antonije

Člověk a boží stvoření

Předmluva překladatele k výboru z knihy

Tímto počinem bych chtěl zpřístupnit českým a slovenským čtenářům něco z duchovní moudrosti ortodoxního neboli pravoslavného křesťanství, tak jak odpovídá na důležité otázky dneška.

Nesporně nejdůležitější pro lidstvo na Zemi jsou cesty, kterak se přizpůsobit omezené velikosti Země, kterak docílit sociálně spravedlivé společnosti, jež není růstová, nýbrž funguje trvale v symbióze s okolní přírodou.

Tento text je výňatkem z ruské knihy „Duchovní besedy a poučení starce Antonije“. Při překladu jsem se orientoval na pasáže, které se týkají environmentálních a environmentálně sociálních otázek.

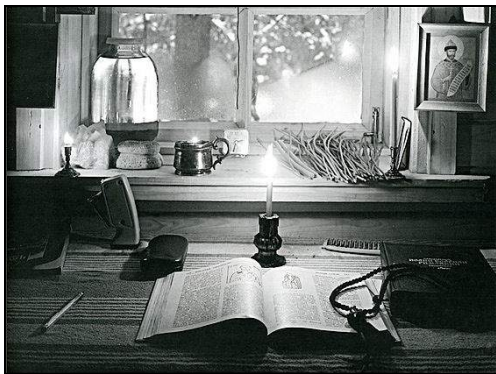
Originál, ze kterého překlad vychází, je záznamem rozhovorů s jedním z tzv. starců 20. století, archimandritou (mnich-kněz vyššího stupně) Antonijem. Starce (ze staroslověnštiny, nikoli stařec) je tradiční označení pro zkušeného duchovního učitele, obvykle mnicha. Tito starci jsou málo závislí na oficiálních církevních strukturách, ale žijí s nimi ve spolupráci a obvykle ve vzájemném respektu.

Starce archimandrita Antonij se narodil koncem 19. stol. Ukončil studium v Trojicko-Sergejevské lavře brzy po r. 1917. Hned po přijetí mnišství a vysvěcení byl uvězněn bolševiky a poté strávil desítky let v rudých lágrech. Ve stáří se zdržoval poblíž obce Verchnědonskoje. Zemřel po r. 2000 ve věku více než 100 let.

Koncem 20. stol. měl rozsáhlé prorocké vidění o poměrech v posledních časech.

Pravoslavná tradice připouští značnou názorovou pluralitu. Tyto i mnohé podobné texty je tedy třeba číst se samostatným úsudkem. Duchovní naučení se liší od doktrinálních prohlášení, na jaká jsme zvyklí z naší racionální kultury. Je to jakási podhoubí, jakási živná půda pro náš samostatný růst.

Východní křesťanská tradice, vyjma základní pravdy víry dané přesným výčtem, připouští mnohé vzájemně si protirečící názory, přičemž značnou roli hraje autorita osoby, která poučuje. S tímto vědomím je třeba přistupovat k níže uvedenému textu.

Já sám se domnívám, že naše vžitě členění pramenů na "primární", "sekundární" a kdoví jaké ještě je uplatnitelné, jen pokud se pohybujeme v úzkoprsém okrsku tzv. západní "vědy". Ta ale zcela selhává ve schopnosti naplnit lidský život, autoreflexí navíc snadno dojdeme k tomu, že naše zásadní životní rozhodnutí jsou naprosto "nevědecká" a "iracionální."

Jestliže tedy moudrost obsažená v této knize není systema-

tizována, opatřena rejstříkem, citacemi atd., znamená to, že jde o druh poznání, který to nevyžaduje.

Původ katastrof

(*str.163*) „Otče Antoniji,“ začal jsem po pauze, „ale svět se řídí dostatečně pevnými zákony. Je zřejmé, že duchovní rozklad je následkem odpadnutí od zákona Božího. Ale jaký to může mít vliv na samu Zemi, na možnost katastrof a různých kataklyzmat?“ „Kataklyzmat, říkáš?“ Starec se pousmál. „A kdeže ta slova vykopávají novomódní učenci?“

(*str.164*) Kataklyzma, kataklyzmata... Nejsou žádná kataklyzmata ani všelijaké -izmy. A jakže jsi to ještě říkal – dostatečně pevnými zákony?! Ne, milý človče, pravda nemůže být mlhavá - dostatečně, nedostatečně... Zákon Boží, to není zákon lidský, který stojí, sám víš za co. Zákon Boží je neměnný a nemůže být 'dostatečný' anebo 'nedostatečný'. Ano, ano – ne, ne, všechno ostatní je od ďábla, neexistuje dvojznačnost. Zákon věčný, zákon neměnný, zákon nezrušitelný. Ano, Tvůrce, Stvořitel světa, který podle tohoto zákona existuje, mohl vnášet změny, narušovat, tak říkajíc, pořádek věcí, aniž by přitom poškodil stvoření. Ale to mohl jen on. Každý z nás, kdo se snaží narušit zákony existence světa, poškozuje a narušuje místo svého časného přebývání. A základem všech zákonů je přiměřenost.

Když si člověk staví dům větší, než potřebuje, vykácí les na stavební materiál a potom na topení. Ve městě je to ještě horší. Zdálo by se, že je tu pohodlně, dobře, ale člověk žije v mrtvém světě a necítí se být součástí Bohem stvořené přírody. Jenom ve městě mohl pomatený rozum vyplodit zrůdná slova: ‚Člověk – to zní hrdě.‘ A to všechno proto, že města jsou od začátku vystavěna, aby udupávala a ničila živé Boží stvoření od prosté byliny až po krále přírody. Kde je nezkalený cit pro svět, kde je práce jako slavnost života, která nás chrání před nesoustředěností?

(*str.165*) Ne mrtvá tovární práce, která ubíjí duši i tělo, ale ta, kterou koná rolník, aby se zrodil život nového semene a rostliny. Ale i rolníci se snaží brát ze země víc, než je třeba. A tahle nepřiměřenost plodí tvoje kataklyzmata!

Když je řeč o budoucnosti, zaznívá nejčastěji jedna otázka: ‚Copak je Bůh tak nemilosrdný, že může zahubit všechny národy?‘ Lidi nehubí Hospodin, ale ďábelská neuměřenost ve všem. Na jak vysokém místě se nacházel Lucifer, ale zachtělo se mu víc, dostat se na místo Boží. Neuměřenost zahubila jeho i naše prarodiče. Všechno měli, a zachtělo se jim, aby ‚byli jako bohové.‘ Plody celé rajské zahrady byly dostupné a požehnané k užívání, ale jedno jablko se jim zdálo sladším než poslušnost Tvůrci a blaženost obecenství s ním. Tady je, ta strašná pekelná neuměřenost.

(příště pokračování)

*z ruské knihy „Duchovnyje besedy i nastavlenija starca Antonija“
o. Alexandra Krasnova vybral a přeložil Petr Křížek*

Vzpomínková oslava tisíců novomučedníků v Butovu

Podle nově vzniklé tradice se svátek novomučedníků popravených v Butovu slaví vždy čtvrtou sobotu po Pasše. Slavnostní bohoslužbu, která se konala 23. 5. 2006, vedl patriarcha moskevský a celé Rusi Alexij II. Bývalá vojenská střelnice v Butovu je jedním z míst masových poprav a pohřbů obětí státního teroru probíhajícího mezi lety 1930 až 1950. Jenom v období od srpna 1937 do října 1938 zde bylo popraveno 20 765 lidí, převážně obyvatel Moskvy a okolí. V roce 2004 byl na Butovské střelnici položen základní kámen chrámu zasvěceného ruským novomučedníkům a vyznavačům. Položení základního kamene se zúčastnila také delegace Ruské pravoslavné církve v zahraničí v čele s jejím metropolitou Lavrem. Stavba chrámu má být dokončena koncem tohoto roku. Do dnešního dne se podařilo zjistit okolo jednoho tisíce jmen kněží a věřících hlásících se k Ruské pravoslavné církvi, kteří byli na Butovské střelnici popraveni. Z nich bylo 215 kanonizováno.

(www.sedmitza.ru)

Aktuality z pravoslavného světa

Obnova svaté „kanávky“ v Divejevu

V červenci tohoto roku se započalo s pracemi na místě, kde je poslední úsek příkopu (rus. kanávky) vedoucího kolem monastýru Svaté Trojice přerušen silnicí. Hlínu, která byla při

obnově vykopána, rozdávaly sestry monastýru lidem na památku. Svatý příkop je jedním z necennějších pokladů Divejevského monastýru. Poté, co se ctihodnému Serafimovi Sarovskému zjevila Přesvatá Bohorodice, přikázal sestřám vyhloubit kolem monastýru příkop, aby se nezapomnělo na cestu, kudy Přesvatá Bohorodice každodenně prochází a stará se o svůj monastýr. Svatý Serafim hovořil o tom, že tato cesta vedoucí kolem monastýru je vlastně stěnou vysokou až do nebes. Je to hradba, která bude vždy chránit monastýr před mocí antikrista.

Po uzavření Divejevského monastýru v roce 1927 byl svatý příkop na mnoha místech zasypán. Nejvíce škod utrpěl během posledních let druhé světové války. Přes příkop bylo tehdy zbudováno mnoho silnicí, některé úseky byly využity pro vedení kanalizace. Nehledě na zákazy a nebezpečí mnozí poutníci i nadále s modlitbou procházeli místy, kudy vedl svatý příkop.

V roce 1989 byl církvi vrácen chrám Svaté Trojice. Po osmi letech, vyplněných usilovným budováním monastýru a monastýrského života, nadešel příhodný čas pro započetí prací na budování svatého příkopu.

Všichni zúčastnění toužili dokončit obnovu příkopu ke 100. výročí svatořečení ctihodného Serafima Sarovského. Do té doby se však podařilo obnovit pouze val obklopující příkop a zbudovat na něm pěšinku. Také v roce 2004, kdy bylo výročí 250 let od světova narození, se obnovu dokončit nepodařilo. V tomto roce byly podél příkopu umístěny mramorové kříže a v jednom místě zbudována kaplička.

(www.pravoslavie.ru)

Hromadný křest obyvatel Osetie

V jezeře Alanského monastýru Zvěstování Přesvaté Bohorodice, který se nachází poblíž města Alagir, pokřtil vладыka Theofan, biskup stavropolský a vladikavkazský, dne 2. 9. 2006 okolo 900 osob, převážně obyvatel Vladikavkazu, Alagiru, Ardonu a také Beslanu. Novokřtěncům vладыka popřál, aby se jim dařilo uchovat a rozmnožovat pravoslavnou víru.

Před rokem zde vladyka Theofan pokřtil více než 1300 obyvatel Osetie. Mezi pokřtěnými byli převážně mladí lidé. V Severní Osetii dochází k opravdové obnově pravoslavi.

(www.pravoslavie.ru)

Zvolen nový představitel Krétské pravoslavné církve

Dne 30. 8. 2006 byl synodou Krétské pravoslavné církve jednomyslně zvolen její nový představitel arcibiskup Irenej. Arcibiskup Irenej se narodil v roce 1933, absolvoval bohoslovecká studia na Krétě a studoval i v Anglii. Zde působil ve městě Bristol v pravoslavném chrámu Konstantinopolského patriarchátu. Posléze přesídlil na Krétu, kde vedl místní bohosloveckou fakultu. V roce 1975 byl vysvěcen na biskupa. Krétská pravoslavná církev náleží do jurisdikce konstantinopolského patriarchátu.

(www.pravoslavie.ru)

aktuality připravil Jan Zbyněk Zavřel

O svaté prosfoře

V minulém poučení jsme si vyprávěli o hlavní modlitbě, kterou je pro nás pravoslavné křesťany svatá liturgie. Vyprávěli jsme si o tom, že se při ní používá chléb, který nazýváme prosfora.

Slovo prosfora (προσφορά) pochází z řečtiny a znamená dar. Prosfora je bohoslužebný chléb, který se používá ke konání svaté eucharistie, svaté liturgie. Dělá se z pšeničné mouky, droždí, vody a soli. Musí být kvašený. Přípravuje se co nejpečlivěji a se vši zbožností. Prosfora vždy sestává ze dvou okrouhlých částí. To proto, že Ježíš Kristus je Bůh i člověk. Na vrchní části má znak kříže, aby bylo vidět, že je určena k bohoslužbě.

Kolem kříže je nápis **IC XC**, což v řečtině znamená *Ježíš Kristus* a **NI KA**, což znamená *Vítěz (vítězící)*.

Na vrchní straně prosfory se někdy také zobrazuje ikona Přesvaté Bohorodice nebo světce. Tato zobrazení se dělají do horní části těsta prosfory speciálními pečetěmi.

Ke svaté liturgii se používá pět prosfor. To na památku podivuhodného nasycení pěti tisíců pěti chleby (Mt 14,13 – 21). Pro samotné svaté Přijímání je nutná jedna prosfora, podle slov apoštola: „... je jeden chléb, jsme my mnozí jedno tělo, neboť všichni máme podíl na jednom chlebu.“ (1Kor 10, 17).

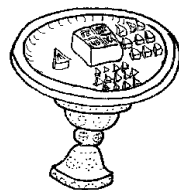
Svatá Liturgie se skládá ze tří částí. V první části, zvané *proskomidie* (řecké slovo, které znamená *přinesení*), se svaté dary, chléb a víno, připravují ke svaté eucharistii. Z hlavní prosfory se vyjímá část, která se nazývá *beránek*.

Ze zbývajících prosfor se potom vyjímají další části. Z druhé prosfory se vyjímá jedna část na památku Přesvaté Bohorodice, z třetí se vyjímá devět částí na památku všech svatých. Ze čtvrté se vyjímají částečky za živé, z páté za zesnulé.

„Nechte dítek přijít ke mně“

V době konání proskomidie se ze všech prosfor vyjmají částečky, které kněz na konci Božské Liturgie vsypává do svatého kalichu se slovy: „*Smyj, Pane, hříchy zde vzpomenuťých svou drahocennou krví na přímlyvy svatých svých.*“

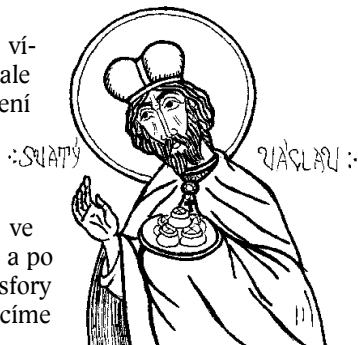

Ta posvěcená část prosfory, ze které byl vzat beránek, se nazývá *antidor*. Toto řecké slovo se překládá jako *to, co je místo*

daru. Antidor je posvěcený chléb, který byl přinesen k přípravě svaté eucharistie a ze kterého byl vyjmut střed a byl upotřeben pro bohoslužbu. Tento chléb se podává místo svatých Darů věřícím, kteří nepřijímali svaté dary Kristova Těla a Krve.

Z mnohých životů svatých víme, v jaké úctě měli nejenom svaté Přijímání, ale i prosfory a antidor. My si můžeme vzít ponaučení z našeho světce a patrona našeho chrámu svatého Václava, o kterém víme, že prosfory ke svaté liturgii sám připravoval a přinášel.

K tomu, abychom přijímali svaté Přijímání ve zbožnosti, jsou určeny modlitby před Přijímáním a po něm. Existuje také modlitba před přijetím prosfory (antidoru) a svěcené vody, ve které se obracíme k Bohu o pomoc.

Modlitba před přijetím prosfory a svěcené vody

Hospodine Bože můj,
Budiž mi Tvůj dar a Tvoje svatá voda
k osvětlení rozumu,
k posílení duševních a tělesných sil,
k uzdravení duše i těla, k přemožení vášní i nemocí
pro Tvé veliké milosrdenství
na přímlyvy Přečisté Matky Tvé i všech svatých Tvých.
Amen.

zamyšlení pro rodiče s dětmi připravil o. diákon Marek Malík

Když v domě, který je obklopen tmou, někdo zapálí svícen a postaví jej na vyvýšené místo, odežene tím tmou. Stejně tak Kristus ve světě, který byl zahalen tmou, vztyčil Kříž, vyzdvihl jej vysoko jako svícen a rozehnal jím tak všechnu temnotu na zemi.

Svatý Jan Zlatoústý

Aktuální problémy člověka v dopisech duchovních otců 20. století

Podle slov schiigumena Jana (Alexejeva) ukazuje duchovní vůdce člověku cestu, po které šel sám: „Ten, kdo mluví, i ten, kdo poslouchá, si myslí, že získávají poučení, ale teprve když okusí Hospodinovu milost, poznají své chyby. Sv. Petr Damašský o sobě říká: „Hodně mi uškodili nezkušení rádci.“ Duchovní vůdce musí být zbavený vášní a mít dar uvažování, zvláště pak znát situaci, počínání a sklony člověka, jeho sílu, znalosti, úsilí, věk, tělesné dispozice, zdravotní stav, znát jeho povahu, stav, vědomosti, vychování, náladu, úmysly, jednání, mít pochopení, přirozenou moudrost, pečlivost, být bdělý, rozvážný, znát Boží úmysl, smysl každého výroku Pisma svatého a mnoho dalšího.

Výběr duchovního otce a vztah k němu

„Podle mého názoru je u duchovního otce velikou hodnotou přirozenost a neochvějně následování učení Církve, kterému je cizí jakékoliv vlastní mudrování.“ (Svatý Ignatij Brjančaninov)

Archimandrita Jan (Krestjankin) radí svému duchovnímu dítěti, aby nepospíchal s výběrem svého duchovního otce a nevybíralo si „prvního vstřícného duchovního.“ Žádá ho, aby chodilo do chrámu, zpovídalo se a ptalo se na otázky, které jej znepokojují, mnoha kněží, a teprve, když pochopí, že z mnoha pouze jeden je mu nejbližší, k tomu ať se obrací jako ke svému duchovnímu. Podle jeho slov nemůže být každý kněz důvěryhodným duchovním vůdcem, a proto je třeba být pozorný. Jako pomoc v takovém případě otec Jan doporučuje knihy Theofana Zlatovnicka. Archimandrita Jan (Krestjankin) ve svých dopisech neustále připomíná, že do chrámu přicházíme ne ke knězi, ale k Hospodinu a ke zpovědi doporučuje jít k tomu duchovnímu, který právě stojí u analoje – duchovní je pouze svědkem naší zpovědi.

Metropolita Jan (Snyčev) v dopisech své duchovní dceři objasňuje rozdíl mezi duchovním vedením a zpovědí. Píše o tom: „Abys neměla pochyby, měla bys vědět, že tvůj pastyř a duchovní vůdce je ten, kdo ti ukazuje cestu, a toho jediného poslouchej.“ Rozlišuje pojem duchovní vedení a zpověď. Zpověď existuje jako tajina, ve které se člověku dostává odpuštění hříchů, ale duchovní vedení je udílení rad, kterými je třeba se řídit při překonávání vášní. Všechny pochybnosti, rozpaky, životní okolnosti doporučuje metropolita Jan odkrývat svému duchovnímu otci a u zpovědi se kát z hříchů, aby se nám dostalo jejich odpuštění. A tehdy nebude pochyb. Když odpovídá na rozpaky své duchovní dcery, píše: „Já tě neposílám k jinému duchovnímu proto, abys u něho hledala rady, ale posílám tě k němu proto, abys odhalila Bohu své nedostatky, a tak dosvědčila své upřímné pokání před knězem jako svědkem. Tedy abys po hříchu konala dobro, abys upevnila své dobré úmysly, proto ti dávám své rady.“

Vladyka Jan (Snyčev) dále vysvětluje: „Tělesné odloučení neznamená, že jsi ztratila pastyře. Tak tomu není. I když jsem daleko, stejně jako dřív se za tebe modlím a sleduji pohyby tvého srdce, myslí a vůle.“

V mnoha dopisech duchovním dětem podtrhuje archimandrita Jan (Krestjankin), že si nesprávně představují význam duchovního otce. Duchovní otec nežije místo svého duchovního dítěte, ale je pouhým pomocníkem, rádcem a tím, kdo se modlí, tím, kdo dává své požehnání k promyšleným návrhům daného člověka.

Zachování duchovní svobody

„Záleží na tvé vůli, kajčnicku, zda budeš žít, nebo umřeš. Na tvé svobodě a na tvé vůli záleží, zda budeš ospravedlněn, nebo odsouzen.“
(*Svatý Efrem Syrský*)

Archimandrita Jan (Krest'jankin) píše, že vyrůstal v odlišném prostředí a během celého života se nesetkal s „duchovním diktátem“ a zámenou pojmů týkajících se duchovního vedení. S lítostí konstatuje, že množství dopisů, které dostává, svědčí o smutných výsledcích takového otcovství. On sám přeje i kajčnickovi i duchovnímu, ke kterému se kajčník obrací, aby si cenili daru duchovní svobody, vážili si ho a vysvětluje, že „to nijak nenarušuje duchovní vztahy mezi duchovním a jeho duchovním dítětem“. Nikdo za nás nemůže řešit životně důležité otázky. A podle slov otce ani v dřívějších letech nepřikazovali starci „následování Boha“. Člověk si musí sám promyslet, k čemu si vzít požehnání. Otec Jan uvádí tragický příklad: nějaký duchovní nařídil dvěma slušným manželům, aby žili jako bratr a sestra a za krátkou dobu je požádal, aby se rozvedli. Tak se i stalo. Jako důsledek si manžel k stáru našel jinou „utěšitelku“. Děti odsoudily „hrdinský čin“ své matky a odešly s otcem. Duchovní ji na konec od sebe také odehnal a ona se obrátila k otci Janovi o radu. Otec Jan stále připomíná, že nyní nemůžeme žít bezstarostně. Bůh vládne světu, ale ne lidem. V duchovním životě nemohou být rozkazy. Hospodin daroval člověku duchovní svobodu a on sám v žádném případě člověka nikdy této svobody nezbavuje.

V dopisech schiigumena Jana (Alexejeva) nacházíme poučení o tom, jak opatrně je třeba přistupovat k radám. Vypráví o jeromonachovi Varnavovi, prozíravém starci z Trojicko-Sergejevské lavry, který poradil jednomu kupci, aby vykonal velké dílo, které se potom nezdařilo. Schiigumen Jan vždy jen předkládá svůj názor a uskutečnění rady nechává na vůli toho, kdo se ptal: „Níc méně jednat musíš sám, sama.“ S lítostí přiznává, že se mu vždy nepodaří utěšit příchozího a uvádí slova ctihodného Mojžíše Skitského, který říkal: „Některé z těch, kteří za mnou přicházeli pro radu, jsem utěšil a ti odcházeli s užitkem. Ale k mé hanbě jsem druhým nedokázal říci nic užitečného. A ti odcházeli neutěšeni.“

Igumen Nikon (Vorobjov), který když se zajímal o to, co se děje s jeho duchovními dětmi, psal, aby k jeho názoru zaujímaly obezřetný postoj a dělaly vše co nejlépe a jak jim k tomu požehná sám Bůh, tedy, jak to učil ctihodný Varsonofij Veliký: „Snažte se pochopit Boží vůli z běhu událostí.“

Protojerej Valerij Povedskij přiznával, že i ve starých monastýrech, i když měly neobyčejně schopné vedení, zůstávalo mnohé na vůli a úvaze člověka. Uvádí např. slova abby Doro-teje, který v jednom ze svých poučení hovoří k bratřím o poslušnosti: radí pracovat tak, že každý má ustupovat názoru jiného bratra, aby si zachoval pokoj, dokonce i tehdy, když se mu práce nepodaří díky nespřávné radě, kterou mu dal jiný bratr.

připravila Alexandra Bilková

Pozvánky a krátká farní oznámení

Pozvánka na hodiny náboženství

Rádi bychom pozvali všechny děti na hodiny náboženství, které probíhají ve farních prostorách Svatováclavské hudební školy, a to každé úterý od 16 hodin. Všechny děti srdečně zveme.

Náboženské výchově dětí se začaly od nového roku věnovat Tatiana Fejsaková a Marie M. Kudelová, kterým za celou farnost děkujeme a přejeme do jejich práce mnoho radosti a Boží pomoci.

Zajímavý odkaz

Upozorňujeme na zajímavý článek o **zázraku sestoupení blahodatného ohně** na pravoslavnou Paschu v Jeruzalémě, který je zveřejněn na internetové adrese:

<http://www.rf-hobby.cz/epocha/clanek.php?clanek=768>

Obsah

Slovo úvodem	2
Slovo o Kříži... nám, ke spáse jdoucím	3
Rozhovor	
„Všichni, kdo chtějí provádět misii, jsou v Americe vítáni.“	6
A odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme viníkům našim	9
(výklad sedmého verše Modlitby Páně sv. Nikolaje Velimiroviče)	
Životy svatých	
Ctihodný Justýn Nový Čelijský	10
Svět Starého zákona	
Začátek církevního roku (indiktu)	13
Historie a fakta	
Osobnost ctihodného Maxima Řeka	15
Z poučení starců	
Starce Porfýrios Kavsokalyvita (7. část)	17
Z rumunského duchovního odkazu	
Poučení ctihodného starce Kleopy Ilieho	18
Pravoslavný dětský tábor	
Prázdninové putování za ctnostmi svatých Cyrila a Metoděje	19
Zápisky z dalekých cest	
Starica	21
Po stopách starce Paisije Svatohorce	23
Skrytá svatá místa Srbska	26
Ze života naší farnosti	27
Neznámý svět víry	
Zázrak svaté Mariny	28
Člověk a boží stvoření	
Duchovní besedy a poučení starce Antonije	29
Aktuality z pravoslavného světa	31
„Nechte dítek přijít ke mně“	
O svaté prosoře	32
Aktuální problémy člověka v dopisech duchovních otců 20. století	34

Číslo 13/2006 Dobrého pastýře vydáno u příležitosti svátku Povýšení svatého Kříže

Pro vnitřní potřebu vydává redakční rada brněnského pravoslavného věstníku „Dobry pastýř“. **Odpovědný redaktor:** Michal Dvořáček. **Členové redakční rady:** o. diákon Marek Malík, Marie Zavřelová, Jan Zbyněk Zavřel, David Sýkora, Vladimír Štěpánek a Jaroslav Černocký. **Další přispěvatelé článků:** Stefania Fasouli Dvořáčková, Tatiana Fejsaková, Alina Buruiana a Alexandra Bílková. **Jazyková korektura:** Marie Zavřelová. **Grafická úprava:** Joakim T. Bílek, na OpenOffice.org.

Perokresby na obálce a v textu: o. diákon Marek Malík.

Kontakt: dobrypastyr.brno@email.cz, <http://www.pravoslavbrno.cz>